

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного обліку і аудиту

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація (за наявності)

05 Соціальні та поведінкові науки

051 Економіка

Міжнародна економіка

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО США З КРАЇНАМИ ЄС В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

здобувача Самофалової Каріни Сергіївни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Зарицька Наталія Сергіївна

Робота допущена до захисту

перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувачка кафедри: д.е.н., професорка Галенко О. М.

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного обліку і аудиту

Галузь знань
Спеціальність
Спеціалізація (за наявності)

05 Соціальні та поведінкові науки
051 Економіка
Міжнародна економіка

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Столярчук Я.М.

(підпис) (ініціали, прізвище)

20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Галенко О.М.

(підпис) (ініціали, прізвище)

20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Самофаловій Каріні Сергіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

заочної форми навчання

очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Економічне співробітництво США з країнами ЄС в умовах глобальної інтеграції»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "____" _____ 20__ р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах вітчизняних та закордонних монографій та періодичних видання, офіційних документах Європейського Союзу та звітах Конгресу США

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичний аналіз зовнішньоекономічної співпраці (назва розділу)
Розділ 2	Дослідження сучасних особливостей економічних взаємовідносин ЄС та США (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	система економічних взаємовідносин США та ЄС, основні зовнішньоторговельні операції, які вони здійснюють

Предмет дослідження:	вивчення проблем та особливостей здійснення зовнішньоторговельної співпраці між США та ЄС, а також визначення критеріїв оцінки ефективності цих операцій
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	вивчення основних проблем та перспектив розвитку співпраці між США та ЄС

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	
	визначити поняття та особливості теоретичного рівня дослідження міжнародних відносин між наддержавами
	проаналізувати основні фактори зовнішньоекономічної співпраці країн
	вивчити геополітичний вплив на розвиток співпраці між ЄС і США

У розділі 2	
	надати характеристику торгівельних відносин між ЄС і США
	дослідити чинники впливу на економічну співпрацю між ЄС та США
	вивчити основні перешкоди розвитку та аналіз рекомендацій щодо покращення ефективності економічної співпраці між ЄС та США

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 58 сторінок, 13 рисунків, список використаних джерел з 30 найменувань, додатки.

ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО США З КРАЇНАМИ ЄМ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Об'єктом дослідження є система економічних взаємовідносин США та ЄС, основні зовнішньоторговельні операції, які вони здійснюють.

Предметом дослідження вивчення проблем та особливостей здійснення зовнішньоторговельної співпраці між США та ЄС, а також визначення критеріїв оцінки ефективності цих операцій.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – вивчення основних проблем та перспектив розвитку співпраці між США та ЄС.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- визначити поняття та особливості теоретичного рівня дослідження міжнародних відносин між наддержавами;
- проаналізувати основні фактори зовнішньоекономічної співпраці країн;
- вивчити геополітичний вплив на розвиток співпраці між ЄС і США;
- надати характеристику торгівельних відносин між ЄС і США;
- дослідити чинники впливу на економічну співпрацю між ЄС та США
- вивчити основні перешкоди розвитку та аналіз рекомендацій щодо покращення ефективності економічної співпраці між ЄС та США

Практичне значення отриманих результатів Теоретичні та практичні положення дослідження у роботі сформовані у методичні вказівки та практичні рекомендації, які можуть бути використані для подальшого огляду перспектив двосторонніх відносин між США та ЄС.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024__

Рік захисту роботи 2024

Ключові слова: геополітика, міжнародні відносини, міжнародна торгівля, інвестиції, міжнародна співпраця, торгівельний конфлікт.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Самофалова Каріна Сергіївна

(прізвище, ініціали)

на тему: «Економічне співробітництво США та ЄС в умовах глобальної інтеграції»

(назва теми)

1.Актуальність теми: Співпраця між країнами завжди займала важливе значення у міжнародних відносинах. Співробітництво між США та ЄС як провідними міжнародними акторами складає ядро міжнародної системи та визначає характер світових процесів як на глобальному рівні (забезпечення стабільності міжнародної системи, трансформація міжнародних економічних та валютно-кредитних відносин, інформаційна революція, вироблення шляхів подолання глобальних проблем людства), так і на регіональному (еволюція європейської регіональної системи).Вивчення проблем та особливостей співпраці між США та ЄС в теперішній час є актуальним, оскільки це є одні із найпотужніших акторів на світовій арені, вони є найбільшими економічними і світовими силами у світі, домінують у світовій торгівлі. Їх відносини і зміни в політиці та економіці впливають на ситуацію у всьому світі.

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: в даній роботі студентом структурно та послідовно розглянуто наукові підходи щодо сутності ефективної співпраці між США та ЄС як провідними міжнародними партнерами, ефективно проаналізовано систему торгівельних відносин між ЄС і США, виокремлено основні чинники геополітичного впливу на розвиток співпраці між ЄС і США, а також у підсумку оцінено сучасний стан покращення ефективності економічної співпраці між ЄС та США.

3. Наявність самостійних розробок автора: удосконалено та покращено шляхи підвищення ефективної співпраці між США та ЄС в умовах сьогодення.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ.....	5
1.1 Поняття і особливості теоретичного рівня дослідження міжнародних відносин між наддержавами	5
1.2 Аналіз основних факторів зовнішньоекономічної співпраці країн	15
1.3 Геополітичний вплив на розвиток співпраці між ЄС і США	23
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕКОНОМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН ЄС ТА США.....	31
2.1 Характеристика торгівельних відносин ЄС і США.....	31
2.2. Дослідження чинників впливу на економічну співпрацю ЄС та США.....	38
2.3. Вивчення основних перепон розвитку та аналіз рекомендацій, щодо покращення ефективності економічної співпраці ЄС та США.....	43
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Актуальність дослідження. Співпраця між країнами завжди займала важливе значення у міжнародних відносинах. Співробітництво між США та ЄС як провідними міжнародними акторами складає ядро міжнародної системи та визначає характер світових процесів як на глобальному рівні (забезпечення стабільності міжнародної системи, трансформація міжнародних економічних та валютно-кредитних відносин, інформаційна революція, вироблення шляхів подолання глобальних проблем людства), так і на регіональному (еволюція європейської регіональної системи).

Вивчення проблем та особливостей співпраці між США та ЄС в теперішній час є актуальним, оскільки це є одні із найпотужніших акторів на світовій арені, вони є найбільшими економічними і світовими силами у світі, домінують у світовій торгівлі. Їх відносини і зміни в політиці та економіці впливають на ситуацію у всьому світі.

Значний внесок у дослідження співпраці між США та ЄС зробили Зб. Бжезинський, Г. Кіссінджер, Дж. Най, Дж. Фостер, І. Валлерстайн, Р. Роузкранц, К. Волтс, О.С.Кузнецов, В.Л. Іноземцев, А.С. Гальчинський, А. Кощенко, С. Айзенштадт, Ч. Купчан, С. Серфаті та інші.

Метою даного дослідження є вивчення основних проблем та перспектив розвитку співпраці між США та ЄС.

Для здійснення цієї мети були поставлені наступні основні **завдання**:

- визначення поняття та особливостей теоретичного рівня дослідження міжнародних відносин між наддержавами;
- аналіз основних факторів зовнішньоекономічної співпраці країн;
- вивчення геополітичного впливу на розвиток співпраці між ЄС і США;
- дослідження сучасних особливостей економічних взаємовідносин ЄС та США;
- характеристика торгівельних відносин між ЄС і США;

- дослідження чинників впливу на економічну співпрацю між ЄС та США;
- вивчення основних перешкод розвитку та аналіз рекомендацій щодо покращення ефективності економічної співпраці між ЄС та США.

Об'єктом дослідження є система економічних взаємовідносин США та ЄС, основні зовнішньоторговельні операції, які вони здійснюють.

Предметом дослідження є вивчення проблем та особливостей здійснення зовнішньоторговельної співпраці між США та ЄС, а також визначення критеріїв оцінки ефективності цих операцій.

У роботі сформульовані рекомендації для покращення і зміцнення співпраці між ЄС та США.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є наукові положення вітчизняних та зарубіжних вчених з питань дослідження процесів співпраці та трансатлантичного співробітництва.

В процесі дослідження використовувалися вітчизняні та закордонні монографії та періодичні видання, офіційні документи Європейського Союзу (щомісячні бюлетені і звіти) та звіти Конгресу США.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ

1.1 Поняття і особливості теоретичного рівня дослідження міжнародних відносин між наддержавами

Міжнародна співпраця своїм корінням сягає глибокої давнини. Початком її розвитку вважають перші елементарні форми «міжнародної» торгівлі, що уособлювала у собі натуральний обмін між окремими особами, сім'ями, племенами тощо. Першими предметами «міжнародного» обміну були надлишки окремих товарів та засоби виробництва.

На даний час міжнародній співпраці приділяється велика увага з боку багатьох науковців, економістів, оскільки з кожним днем відбуваються події, які безпосередньо впливають на ситуацію в світі, на ринках, а відтак і на економічні взаємовідносини між країнами. Міжнародна співпраця здійснюється у багатьох сферах, таких, як економіка, екологія, політика, боротьба з тероризмом тощо.

Сучасний розвиток світового господарства супроводжується розвитком різних форм міжнародного співробітництва, що являють собою систему техніко-економічних, організаційно-економічних і виробничих відносин між економічними суб'єктами різних країн.

Зростання взаємозалежності світу, виникнення і загострення глобальних проблем надзвичайно збільшили об'єктивні потреби в посиленні багатостороннього співробітництва і сприяли розширенню його сфер.

У наші дні проблема міжнародного співробітництва все помітніше переміщується в центр уваги державних діячів, міжнародних організацій, керівників великих виробничих, фінансових, інформаційних та інших структур і об'єднань, а

також академічних кіл. Приблизно з 1980-х рр. вивчення даної проблеми виходить з тіні конфліктології і набуває відносно самостійного характеру. Предметом аналізу стають такі «незначні» з позицій минулих років питання, як внутрішні причини співробітництва, стимулююча або перешкоджаюча роль в його розвитку міжнародного середовища, шляхи, що ведуть до співпраці, його причини і наслідки, його форми і типи [11, с. 376].

Співробітництво між США та ЄС, як провідними міжнародними акторами, складає ядро міжнародної системи та визначає характер світових процесів як на глобальному рівні (забезпечення стабільності міжнародної системи, трансформація міжнародних економічних та валютно-кредитних відносин, інформаційна революція, вироблення шляхів із подолання глобальних проблем людства), так і на регіональному (еволюція європейської регіональної системи). Для дослідження цього питання в роботі було використано напрацювання та теоретичні положення сучасного неолібералізму, зокрема праці таких авторів, як Дж. Най [53, с. 120], Р. Кохейн [53, с. 125], А. Стейн [2, с. 137], А. Бронстоун [10, с. 82], що дозволяє, з одного боку, дослідити відносини між державою та інтеграційним об'єднанням, з іншого, проаналізувати феномен взаємозалежності двох акторів в політичній та економічній сферах. В процесі дослідження природи та характеру трансатлантичних відносин, що, з одного боку, можуть розглядатися в контексті “стратегічного партнерства”, з іншого, є асиметричними за своєю суттю, у роботі використано ряд праць світових, вітчизняних та академічних дослідників та науковців.

Для того, щоб розуміти особливості співпраці США та ЄС потрібно вивчити природи цих акторів, тому окрему групу джерел становлять роботи, присвячені аналізу еволюції зовнішньої політики США в постбіполярний період та процесу становлення ЄС як єдиного центру сили та перспектив формування та реалізації єдиного зовнішньополітичного підходу щодо третіх країн, в тому числі і США. Концептуально-теоретичні основи американської зовнішньої політики та її європейської складової, їх трансформація під впливом системного чинника

розглядаються в роботах Г. Кіссінджера [55, с. 90], Дж. Фостера [34, с. 602], І. Валлерстайна [90, с. 115], Р. Роузкранца [59, с. 467], К. Волтса [3, с. 93], європейських дослідників Н. Гнесотто [51, с. 53], Г. Веттіга [56, с. 38]. Природа ЄС як цивільного центру сили, процеси формування спільної зовнішньої політики та політики безпеки досліджуються в роботах європейських дослідників Ф. Дюшена [61, с. 384], Ш. Бретертон [63, с. 37].

Особливої актуальності проблематика трансатлантичних відносин набуває у зв'язку із посиленням відцентрових тенденцій, пов'язаних із різними оцінками сторонами шляхів забезпечення стабільності міжнародної системи та відповідей на виклики міжнародній безпеці, що проявилися під час військової компанії в Іраку. Причини та наслідки посилення відцентрових тенденцій у стосунках США та ЄС протягом останніх років знайшли своє відображення в роботах таких представників американських та європейських наукових кіл, як С. Хоффман [45, с. 1031], Р.Зоелік [67, с. 104], Д. Йост [33, с. 71], Д. Вілкінсон [91, с. 152], та українських дослідників (Вакулич [121], Ю. Гончар [64], Т. Купренюк [4]).

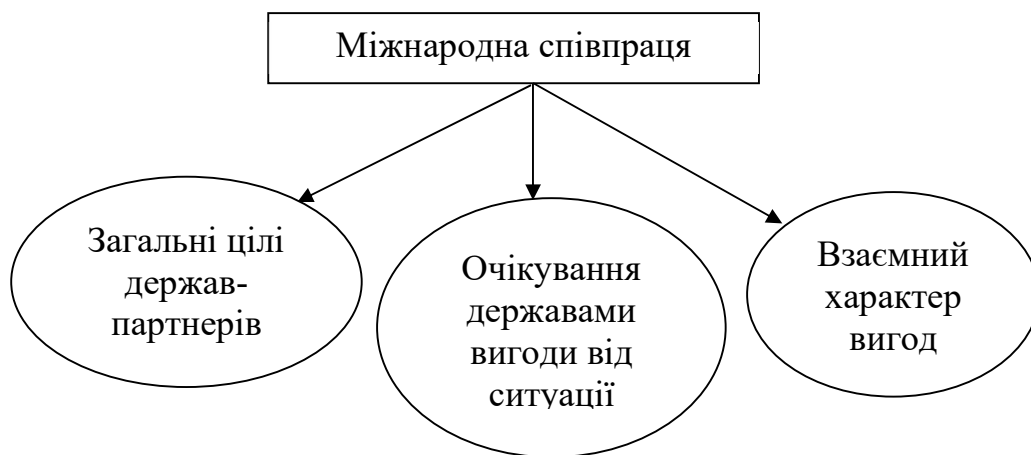
Безумовним є внесок української школи в дослідження зазначеної проблематики, зокрема таких наукових центрів, як Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, Інститут стратегічних досліджень. Також варто відзначити наукові роботи викладачів Львівської Комерційної Академії Шевчук В. О. [14]., Флейчук М. І.[9, с. 55], Яремко Л. А.[16, с. 88], Т. П. Яхно та З. Я. Макогін [11, с. 7], які досліджували розвиток сучасних міжнародних відносин. Шайдою О.Є. вивчалися питання оптимізації ефективності зовнішньоторговельних операцій [13, с. 96].

Одним із найбільш відомих і визнаних на даний момент визначенням співпраці є визначення Р. Кохена: співробітництво являє собою ситуацію, "коли одні актори міжнародних відносин регулюють свою поведінку відповідно до фактичних або очікуваних уподобаннями інших через процес координації політик" [21, с. 73]. Він

також пояснює, що "кожен актор не обов'язково допомагає іншому, але, роблячи це, він очікує покращення своєї власної ситуації, що веде до взаємної координації державних політик".

Відомий науковець Ж.-П. Деррієнник, висловлює думку, відповідно до якої "два актора знаходяться в стані співробітництва, коли кожний із них може бути задоволений тільки в тому випадку, якщо задоволений і інший, тобто, коли кожний із них може домогтися досягнення своєї мети тільки тоді, коли цього може домогтися й інший... Результатом чисто кооперативного відношення може бути ситуація, у котрій або обидва актора задоволені, або не задоволений жодний із них". Таке визначення достатньо адекватно відбиває суть проблеми, тому на нього цілком можна спиратися при подальшому розгляді питання [12, с. 132].

Таким чином, міжнародна співпраця пропонує наявність трьох елементів: загальні цілі держав-партнерів, очікування ними вигоди від ситуації і взаємний характер цих вигод (рис. 1.1.) [37, с. 35].

Рис. 1.1 – Основні елементи міжнародної співпраці [117]

Найбільше роль і значення міжнародної співпраці були предметом для дискусій між такими напрямками в сучасній теорії міжнародних відносин, як лібералізм (неолібералізм) та неореалізм [43, с. 8].

Представник неореалізму К. Волтц вважає, що «взаємодіючи, держави мінімально прагнуть до самозбереження, максимально — до переважання, а результатом їх нескоординованої діяльності стає виникнення міжнародної системи, яка формується завдяки сталим політичним взаємодіям між урядами держав та трансформується завдяки змінам у розподілі їхніх силових можливостей» [40, с. 10].

К. Волтц і Дж. Фостер, представники теорії неореалізму, розглядають міжнародне співробітництво як несталий вияв спільних інтересів, що може існувати і розвиватися лише на основі балансу вигоди, отриманої від нього. Тобто якщо в процесі співробітництва одна зі сторін починає отримувати більшу вигоду, інша прагнучиме відновлення балансу або припинить свою участь у ньому. Неоліберали натомість вважають рушійною силою міжнародного співробітництва досягнення сторонами абсолютної вигоди від нього, незалежно від того, яка зі сторін отримує більше.

Неореалісти згідні з неолібералами, що міжнародна співпраця можлива, але на відміну від них вони кажуть, що співпраця важко здійснювана і більш залежна від державної влади.

Скот Баррет вважає: двома основними напрямками в його теорії міжнародної співпраці є те, що співпраця може бути підтримана як рівновага некооперативної повторювальної гри стратегами взаємодії і співпраця може підтримуватися лише незначною кількістю країн [23, с. 356].

Три групи основних цілей, які держави переслідують на міжнародній арені, — це розвиток, безпека і співпраця. Останнє розуміється А. Уолферсом як необхідне для безпеки держави її національне «самозречення» (по суті, добровільна відмова держави від частини свого суверенітету в цілях свого (і загального) виживання), направлене на досягнення міжнародної солідарності, господства закону і миру [89, с. 64].

Такі форми міжнародної співпраці, як і міжнародних відносин загалом, безпосередньо залежать від кількості учасників. Що більша кількість сторін бере участь у співпраці, то складніші механізми, тобто способи, інституції її забезпечення.

Двостороння співпраця здійснюється за допомогою міністерств закордонних справ, спільних торгових палат, особливо поширених, починаючи з післявоєнних часів, товариств дружби, які своєю чергою розвивають співпрацю на рівні громадськості. Багатостороння співпраця більш складна, позаяк забезпечення спів дії трьох і більше сторін вимагає координації та узгодження дій. З цією метою створені спеціальні інституції та секретаріати, координаційні групи, комісії тощо. Коло їхніх функцій охоплює питання технічного забезпечення діяльності міжнародних об'єднань, що працюють на багатосторонній основі. До них належать і деякі міжнародні організації: Співдружність Незалежних Держав (СНД), Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН), Ліга Арабських Держав, Організація Американських Держав (ОАД) тощо [5, с. 10].

Міжнародна співпраця та інтеграційні процеси почали домінувати в Європі та Північній Америці у 90-х роках ХХ ст., що визначило можливість принципових змін у сучасній міжнародній системі. На наш погляд, такі процеси можуть у перспективі призвести до того, що у ній домінуватимуть могутні інтеграційні утворення, очолені найсильнішими державами світу, такими як СІЛА, ФРН, Російська Федерація.

Отже, сучасним міжнародним відносинам притаманний плюралізм, який полягає у рівнозначності міждержавних та недержавних відносин і навіть зростаючій залежності перших від других. З погляду плюралістів, ворожі інтереси держав, які визначали собою суперництво та боротьбу, що були змістом міжнародних відносин у попередні епохи, поступаються кооперативним інтересам і відповідно – розвитку міжнародного співробітництва та прагненню політичних еліт держав до пошуку компромісного розв'язання навіть тоді, коли певні суперечності між державами і виникають. Це пояснюється тим, що держави втрачають традиційний винятковий статус і щораз більше стають організаціями, що репрезентують інтереси субнаціональних суб'єктів, які визначаються суспільними групами, що намагаються шукати власну вигоду, виходячи з практичного сприйняття реальності як системи

транснаціональних мереж, і позбавити будь-яких переваг і без того слабкі держави [7, с. 250].

Ще один відомий науковець І. Валлерштайн вважає, що провідні держави світу поділяться на два табори-блоки між США, Японією з одного боку та ЄС із Східно-Центральною Європою і СНД з іншого.

Е. Тоффлер, шведський науковець, стверджує, що загострення відносин між провідними державами і міжнародними організаціями світу, насамперед – США, Європейським Союзом і Японією, – триває, оскільки "зростаюча ворожість між цими двома тихоокеанськими державами могла би тільки ще більше посилитись, якби Європа, зрадивши своєму протекціонізму, змусила їх вступити у ще більш жорстоку конкурентну боротьбу з усім світом. Ось чому ідея "Європи як фортеці", недоступної для зовнішньої конкуренції, рівнозначна загрозі миру у всьому світі"[66, с. 87].

Партнерство між Канадою та США називають унікальним співробітництвом. Головна складова їх відносин – це довгострокове співробітництво і повага один до одного. США й Канада давно розділені довгим, мінімально захищеним кордоном. Між країнами настільки високий рівень довіри, що вони ніколи не стануть ворогами. Іншим важливим аспектом відносин між США й Канадою є прозорість економіки в обох країнах. Канадці завжди в курсі того, що відбувається у Штатах, і навпаки. Вони прекрасно розуміють, що США не прагне будь-якими способами впливати на їх внутрішню та зовнішню політику, а лише намагаються підтримувати дружні відносини [72, с. 43].

У політичному відношенні міжнародна інтеграція являє собою більш високу – у порівнянні з вищезгаданими - форму співробітництва. Це створення єдиного політичного співтовариства на основі союзу двох або більше політичних одиниць. "Інтеграція, – пишуть і Р. Шарвен, – це одночасно процес і стан, що мають тенденцію замінити роздрібнені міжнародні відносини, що складаються з незалежних одиниць, новими більш-менш широкими об'єднаннями, наділеними мінімальними повноваженнями рішень або в одній, або декількох визначених областях, або у всіх

областях, що входять у компетенцію базових одиниць. На рівні індивідуальної свідомості інтеграція покликана породити лояльність і прихильність до нового об'єднання, а на структурному рівні - участь кожного в його підтримці і розвитку" [116].

На сучасному етапі розвитку міжнародних відносин дедалі важливішу роль починає відігравати транскордонна співпраця (ТКС). Транскордонна співпраця не є новим явищем у світовій політиці. Це – різновид міжнародної співпраці, виникнення якого зумовлено історичними обставинами (зміна конфігурації Вестфальської системи, завершення “холодної війни”, поява нових незалежних держав, утворення міжнародних організацій глобального характеру) [93, с. 288].

Взаємозалежність вважається одним з найважливіших критеріїв визначення стратегічного партнерства у трансатлантичних відносинах. Саме використання теорії взаємозалежності дозволило авторів зрозуміти низький ступінь традиційного егоїзму та значний вплив спільної ідентичності та систем цінностей на динаміку трансатлантичних відносин. В той же час взаємозалежність США та ЄС не є симетричною. Асиметричними в класичному розумінні трансатлантичні відносини були в перші десятиліття існування біполярної системи, коли жорстке блокове протистояння спонукало Західну Європу до визнання гегемонії США та дотримання жорсткої дисципліни всередині блоку.

Ідеальна модель транскордонного співробітництва, за Лендєлом, передбачає подолання стереотипів та упередження по обидва боки кордону; усунення політичних та адміністративних бар'єрів між сусідніми народами; створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури за умови формування спільних органів, суб'єктів господарювання, осередків тощо; налагодження активної співпраці в усіх сферах життєдіяльності для ефективного вирішення наявних завдань і проблем [75, с. 42].

Інтеграція вважається ще одним різновидом співпраці. У Північній Америці є тенденція переходу від “поверхневої” інтеграції (shallow integration) до “глибинної”

(deeper integration). Прибічники цієї теорії схиляються до думки, що регіональну співпрацю на Північноамериканському континенті слід будувати за європейським зразком. Ідея “глибинної” інтеграції передбачає можливість гармонізації векторів зовнішньоекономічної політики між країнами-партнерами, які прагнуть тіснішого союзу. Мета такої інтеграції – зменшення впливу держави на коопераційні процеси. Зокрема, професор Дж. Макдугалл вважає, що “глибинна” інтеграція – це політична інтеграція, яка базується на розумінні взаємовигоди.

Ян Тінберген пропонує власний підхід до розуміння процесів, які відбуваються у Північній Америці. Він виокремлює “негативну” та “позитивну” інтеграцію. На його думку, “негативна” інтеграція передбачає усунення перешкод і митних бар’єрів на шляху транскордонного руху товарів, послуг, капіталів і факторів виробництва, відповідно, це призводить до посилення конкуренції, зниження цін та підвищення якості товарів, і як наслідок – до зростання ефективності. “Позитивна” інтеграція – це процес ухвалення законів і створення інститутів транскордонної співпраці [17, с. 59].

Перманентним станом міжнародних відносин є мирне співіснування та співпраця між державами світу. Мирне співіснування та міжнародна співпраця тісно взаємопов'язані між собою, позаяк перше є мінімально необхідною умовою другого. Справді, про жодну міжнародну співпрацю не може бути мови, якщо сторони застосовують силу або погрожують нею одна одній. Цілком очевидно, що мирне співіснування ґрунтується на дотриманні сторонами основних принципів міжнародного права, які також можна називати принципами мирного співіснування, їхній зміст викладений у Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співпраці згідно зі Статутом ООН, прийнятій Генеральною Асамблеєю у 1970 р., та у Заключному акті Ради з безпеки і співробітництва в Європі у 1975 р., а також в їх тлумаченнях, запропонованих в окремих рішеннях Міжнародного Суду ООН [29, с. 12].

НАТО - приклад військового колективного співробітництва, що втілюється у формуванні єдиного воєнно-стратегічного простору Північної Атлантики, починаючи

з кінця 40-х років ХХ ст.,. Колективна співпраця у межах цієї організації забезпечується діяльністю таких інституцій, як Північноатлантична Рада, Комітет планування оборони, Група ядерного планування, Командування НАТО у Північній Атлантиці та Європі, Секретаріат на чолі з Генеральним секретарем, у віданні яких перебувають питання стратегічного планування, інформаційного та інфраструктурного забезпечення, матеріально-технічного постачання (зокрема, стандартизація озброєнь), безпеки (контррозвідка), цивільної оборони тощо [27, с. 273].

Відомий науковець, який працював з багатьма американськими президентами, Збігнев Бжезінський вважає, що «майбутня глобальна співпраця матиме характер геополітичної, тобто буде базуватися переважно на геополітичних реаліях сучасного світу» [1, с. 53]. Останні можуть бути зведені до 3 основних положень, що вперше мають місце в історії:

- 1) єдина держава є справжньою глобальною силою;
- 2) неєвразійська держава є глобальною верховною державою;
- 3) на центральній арені земної кулі, Євразії, домінує неєвразійська сила.

Автор виходить з того, що феномен співробітництва США та ЄС можна пояснити саме за допомогою неоліберального підходу, оскільки характер трансатлантичних відносин виходить за рамки егоїстичного опікування власного виживання в анархічній системі, враховані мають бути як наявність спільних інтересів, так й ідентичність базових цінностей, заснованих на принципах ринкової економіки та ліберально-демократичних цінностях. В той же час партнерські відносини не означають відсутності в них конфліктних проявів, але рівень відносин виключає застосування насильницьких засобів, поширення конфлікту з однієї сфери на іншу, а результатом розбіжностей завжди є компроміс.

Отже, як ми бачимо, дослідженню міжнародної співпраці приділялася і приділяється і надалі значна увага, оскільки співробітництво між країнами розширюється із зміною та розвитком міжнародної торгівлі та міжнародних відносин.

1.2 Аналіз основних факторів зовнішньоекономічної співпраці країн

Реалізуючи свої зовнішньополітичні функції, кожна держава проводить певну політику за межами своєї країни на міжнародній арені. Зовнішня політика держави визначається безліччю детерминант, включаючи рівень суспільно-політичного, соціально-економічного розвитку, географічне положення країни, її національно-історичні традиції, цілі і потреби забезпечення суверенітету, безпеці і так далі У перекладенні на зовнішню політику ці чинники фокусуються в концепції національного інтересу і зміст зовнішньої політики визначається тим, що кожна національна держава на міжнародній арені прагне реалізувати свій інтерес.

Найважливішими факторами у міжнародних відносинах та економічній співпраці є:

- інтернаціоналізація виробництва і створення міжнародних монополій нового типу, так званих транснаціональних корпорацій;

- глибокі зрушення в структурі міжнародного поділу праці, коли виробничі зв'язки утворюють взаємодію між фірмами й усередині окремих компаній, складаючи «цех одного заводу» із широко розвинутою внутрішньогалузевою спеціалізацією;

- науково-технічна революція, що виводить інтернаціоналізацію ринку і виробництва на якісно новий рівень, зумовлюючи необхідність міжнародного обміну результатами досягнень науки і техніки, формування нового технічного базису;

- відкритість національних економік і свобода торгівлі, оскільки лібералізація міжнародного обміну полегшила б адаптацію національних господарств до зовнішніх умов і впливів, сприяла більш активному їхньому включенню в міжнародний поділ праці і кооперацію, у процес широкого міждержавного співробітництва.

Європейський Союз на початку існування орієнтувався переважно на торговельні особливості країн Європи. Це було логічним результатом розширення самого Союзу та зумовлено необхідністю підписання торговельного договору між

країнами потенційними членами, з метою підготовки їх до життя в єдиному економічному просторі. На даний час ЄС охоплює практично весь Європейський простір і навіть намагається частково контролювати країни, які не відносяться до Європи. У зв'язку з цим Європейський Союз інтенсифікував свої економічні зв'язки з такими країнами як США та Японія. Ці три економічні сили з часом стали центральним елементом світового розвитку. Вони створили Тріаду, яка контролює більшу частину фінансових потоків світу.

Зважаючи на те, що економіки США та ЄС є одними з найрозвинутіших та найбільше впливають на міжнародні відносини, особливо на інвестиційні потоки та торгівлю, важливу роль відіграють і зв'язки між міжнародними фінансовими ринками, оскільки найбільш впливовими вважаються фінансові центри в Нью-Йорку, Чикаго, Франкфурті, Лондоні. Введення євро визначило нову точку економічної та політичної рівноваги у світовій економіці. Будь-яке незначне коливання на одному з цих ринків автоматично впливає на інші фінансові центри світу.

Іншим чинником, що визначає розвиток трансатлантичних відносин в 90-ті рр. ХХ ст., є взаємопов'язані процеси глобалізації та, водночас, регіоналізації політичних та економічних відносин. З одного боку, глобалізація призводить до посилення взаємозалежності між США та ЄС, оскільки глобальна економіка потребує економічної лібералізації та більшої відкритості економік сторін.

Глобалізація швидко переросла в комплексний феномен, який стосується політичної, соціальної та культурної сфери. Регіональні уряди все виразніше відчують загострення міжнародної конкуренції, а також вплив на регіони рішень, прийнятих на міжнародному рівні.

Виявлено, що причинами посилення відцентрових тенденцій у політичних відносинах США та ЄС в постбіполярний період (період, що складається після 1989-91 рр., ознаменований закінченням «холодної війни», розпадом «соціалістичного співтовариства», та розпадом Радянського Союзу. Постбіполярний період характеризувався не тільки структурними змінами, але й кардинальними зрушеннями

у викликах міжнародній безпеці на всіх рівнях, переорієнтацією зовнішньої політики провідних держав, ідеологічними змінами, а також переглядом формату функціонування міжнародних режимів та організацій, не в останню, а можливо, у першу чергу це стосувалося НАТО - організації, яка, ймовірно, єдина мала можливість взяти на себе відповідальність за стан міжнародної безпеки у євроатлантичному регіоні) є втрата такого системоутворюючого чинника, як спільна загроза, геополітична різновекторність двох центрів сили та відмінність підходів щодо проблеми застосування сили у міжнародних відносинах.

Чинниками, що визначають міжнародні відносини та співпрацю в постбіполярний період, є такі: трансформація системи міжнародних відносин, розвиток європейських інтеграційних процесів та взаємопов'язані процеси глобалізації та регіоналізації міжнародних відносин. Вирішальним чинником для еволюції трансатлантичних зв'язків, що формувалися в період блокового протистояння, стала зміна характеристик системи міжнародних відносин. Зміни у системі міжнародних відносин знайшли відображення у наступних тенденціях трансатлантичних відносин:

1) перепозиціонування трансатлантичних партнерів в системі міжнародних та трансатлантичних відносин, що призвело до еволюції зовнішньополітичних стратегій сторін;

2) розходження у позиціях щодо стратегії поведінки на міжнародній арені (стратегія багатосторонності та активної співпраці з іншими учасниками міжнародної системи у випадку ЄС та хитання між унілєтералізмом та мультилєтералізмом у зовнішній політиці США);

3) зменшення ролі європейського регіону у зовнішній політиці США, що пов'язано із зменшенням рівня загроз в Європі та зростанням викликів та інтересів Вашингтона в інших регіонах.

Відомий економіст британський економіст Алан Мейх'ю визначає такі чинники співпраці ЄС та США:

- зростаюча економічна взаємозалежність США та ЄС, спільна геополітична група інтересів, військово-політична взаємозалежність як на двосторонньому, так і на багатосторонньому рівні, в першу чергу, через структури НАТО;

- вплив внутрішньополітичних чинників та особливостей механізмів прийняття зовнішньополітичних рішень США та ЄС. Так, об'єктивний аналіз свідчить про складність для європейців, порівняно із США, приймати стратегічні рішення, оскільки силовий потенціал ЄС не є централізованим, а міждержавний підхід у прийнятті рішень в рамках другої та третьої опор ЄС послаблює можливості формування спільних позицій. Саме це робить американське втручання більш ефективним, в першу чергу, через механізми двосторонніх відносин з країнами-членами ЄС. В цьому плані розширення кількості членів ЄС є вигідним для США, оскільки підсилює його шанси впливати на прийняття рішень зсередини. Важливе значення для дослідження трансатлантичних відносин має і проведений автором аналіз особливостей формування американського зовнішньополітичного механізму та впливу на нього внутрішньої політики. Аналізуючи внутрішньополітичні тенденції в США, автор виділяє наступні особливості: по-перше, відмінність у підходах до співробітництва з європейськими союзниками демократичної та республіканської адміністрацій, по-друге, опосередкований вплив Конгресу США на відносини із ЄС, який, здебільшого, є негативним через поширену практику прийняття екстериторіального законодавства [57, с. 31].

Свої чинники, які теж здійснюють вплив на міжнародну співпрацю між країнами, запропонував Дж. Піндер. До цих чинників він відніс:

- однаковий рівень розвитку продуктивних сил країн. Світовий досвід розвитку економіки показує, що співпраця звичайно успішно розвивається між країнами, що входять до однієї групи за рівнем доходу на душу населення. Приєднання до інтеграційного угруповання менш розвинених країн викликає необхідність розробляти спеціальні програми з конвергенції економік. Інакше співпраця нових

країн стає жорсткою, призводить до негативних економічних і соціальних наслідків для учасників інтеграції;

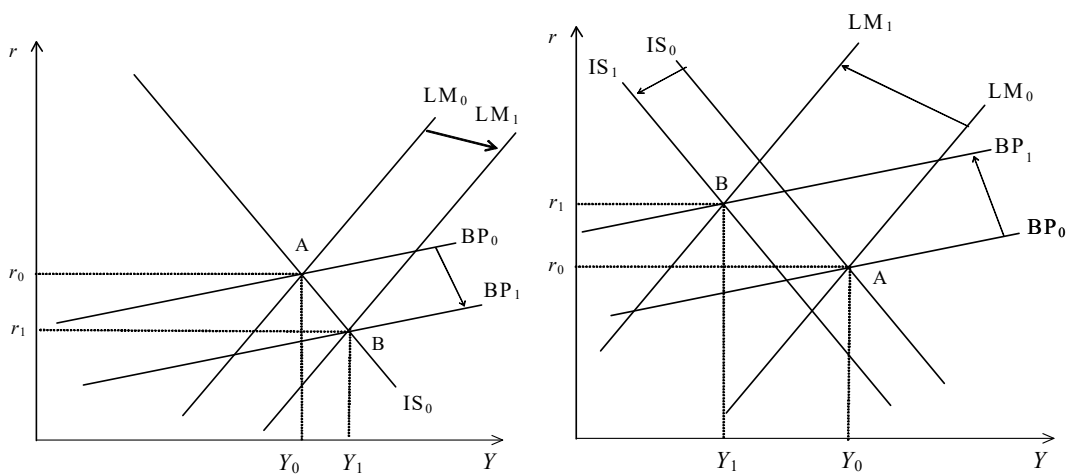
- оптимальне співвідношення між економічною, соціальною і політичною інтеграцією. Дуже часто інтеграція служить як засіб для виконання політичних і соціальних завдань. Реальний розвиток інтеграційної співпраці неможливий без підтримки як політичної еліти, так і фірм та більшості населення;

- наявність сприятливих внутрішніх і зовнішніх чинників розвитку економіки як окремих країн-членів, так і всього регіону. Посилення дії тенденції до інтеграції звичайно припадає на роки стійкого економічного зростання. Це частково пов'язано з тим, що інституційне оформлення процесу співпраці вимагає значних фінансових коштів. У періоди ж економічних труднощів, посилюється тенденція до дезінтеграції, країни-члени намагаються розв'язувати свої проблеми окремо [50, с. 376].

Варто зазначити, що певні економісти виділяють «ефект доміно» як чинник співпраці. Він виявляється тому, що економічний стан сусідніх країн, які опинилися поза співпрацею, може фактично або потенційно погіршитись. Фактичне погіршення становище викликається прямою дією статичних ефектів об'єднання. Це пов'язано із переорієнтацією економічних зв'язків країн, що співпрацюють, зміною потоків товарів і капіталів.

П. Кенен концентрується на платіжних дисбалансах, припускаючи, що вони мають власне походження, спричинене негативними змінами в національному експорті. Більш диверсифіковані економіки є менше чутливими до зовнішніх шоків і мають невелику потребу в гнучких обмінних курсах для підтримання зовнішнього балансу. У випадку зміцнення євро до долара, його вплив на країни ЄС можна розглядати на дохід, порівняльні ціни та процентну ставку. Прийнято припускати, що лінія IS відображає поєднання такого рівня доходу та реальної відсоткової ставки, яка забезпечує рівновагу товарного ринку, коли дохід дорівнює сукупному попиту. Лінія LM на графіку відображає стан рівноваги грошового ринку, позитивним нахилом у площині $r - Y$. Рівновага платіжного балансу показана лінією BP, і відображає умови,

за яких поточний стан платіжного балансу та рахунку капіталу знаходяться у стані рівноваги. Початково економіка перебуває у стані рівноваги у точці А, яка знаходиться на перетині ліній LM, IS та BP [52, с. 24]. Зважаючи на те, що в межах зони євро встановлено фіксований обмінний курс, зниження експорту, яке може трактуватись, як зниження будь-якого іншого виду прибутків, спричинює зменшення рівня доходу та відсоткової ставки. Таким чином, лінія IS зміщується вліво (IS_0 до IS_1), погіршуючи стан поточного рахунку, який показано на рис. 1.2.а, зміщенням вліво прямої BP (BP_0 до BP_1). Збільшення попиту на іноземну грошову одиницю призводить до втрати валютних резервів та зменшення обсягу грошової маси. На рис. 1.1.б, лінія LM переміщується вгору і утворюється нова точка рівноваги В, де зменшення рівня доходу поєднується із вищою процентною ставкою. Якщо зниження сукупного попиту сприяє зниженню цін, тоді несприятлива зміна доходу та процентної ставки є помірною. У випадку сильного євро ефект процентної ставки є сприятливим в обох випадках, оскільки є зростання рівня доходу та зниження процентної ставки (рис.1.2.б), але ймовірно підвищення рівня цін може послабити сприятливі ефекти.

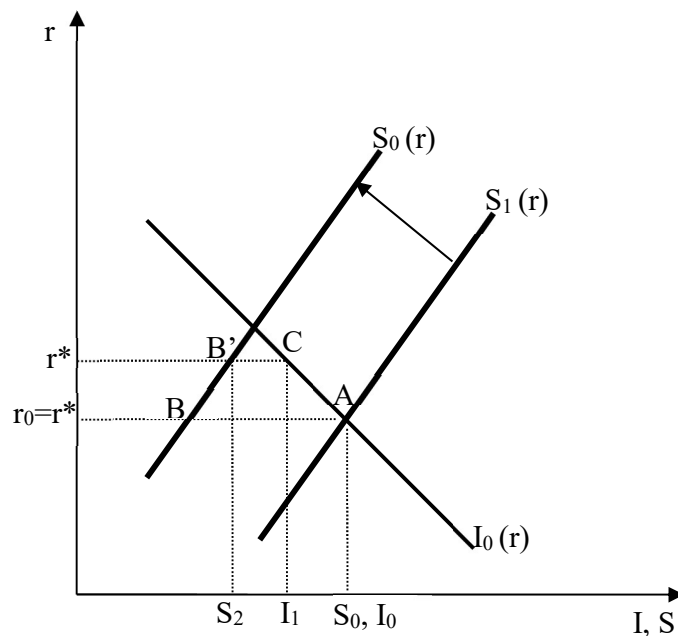

а) ефект доходу та порівняльних цін;   б) ефект процентної ставки;

Рис. 1.2 – Девальвація курсу євро до долара (фіксований обмінний курс) [31, с.50]

Критерій диверсифікації П. Кенена сприяв створенню монетарного союзу в Європі, оскільки країни Європейського об'єднання характеризуються диверсифікованою індустріальною структурою, а також вони можуть протистояти США на світовій арені [51, с. 53].

Також варто зазначити, що як в США, так і в ЄС дуже велика кількість коштів іде на державні видатки, що зменшує заощадження в державі. З балансу заощаджень-інвестицій (рис.1.3.) видно, що при збільшенні державних видатків зменшуються заощадження, і в певній мірі кількість інвестицій в країну.

Рис. 1.3 – Вплив збільшення державних видатків у великій відкритій економіці (США, ЄС) за моделлю балансу заощаджень інвестицій

Джерело: складено автором.

Останнім часом також все більше зростає військова співпраця та співпраця країн спрямована на боротьбу з тероризмом. Особливо зростання цієї співпраці відбулося після терористичних актів у США 11 вересня 2001 року. Як зазначає Гійс де Вріс, «після терористичних актів 2001 року зросла співпраця проти тероризму, яка

проклала шлях до таких питань, як обмін даними» [44, с. 62]. З 2002 по 2017 фінансовий рік США витратили 16 відсотків усього свого дискреційного бюджету на боротьбу з тероризмом. Фінансування боротьби з тероризмом — широкий термін, який включає загальнодержавні зусилля з внутрішньої безпеки, міжнародні програми фінансування та війни в Афганістані, Іраку та Сирії — склало 2,8 трильйона доларів. Це в середньому 186,6 мільярда доларів на рік протягом 15 років. Витрати на боротьбу з тероризмом досягли піку в 2008 році і склали близько 260 мільярдів доларів США, а в 2017 році ця цифра впала до 175 мільярдів доларів. Навіть ця низька цифра все одно буде майже в 2,5 рази більшою, ніж адміністрація Трампа вимагала для свого бюджету охорони здоров'я та соціальних служб на 2019 фінансовий рік. Також отримало подальший розвиток дослідження наслідків військово-політичної інтеграції в ЄС, що призводить до еволюції європейської та євроатлантичної моделей безпеки, зокрема у 2018 році ЄС і НАТО підписали угоди про співпрацю в таких питаннях, як кібербезпека, оборонна промисловість і військова мобільність.

Хоча НАТО працює, Європа зараз стикається з розривом між інтересами США та інтересами інших членів Альянсу, особливо європейських. Зокрема, такі країни, як Франція, Іспанія та Італія, переносять свою оборонну політику з Близького Сходу чи поточного мирного процесу в Афганістані до Африки на південь від Сахари (Операція «Бархане» або EUTM Mali), набагато ближчий регіон з більшим впливом на життя європейських громадян. Це не применшує той факт, що НАТО стикається з глобальним тероризмом у нову еру, яка має перевершити асиметричні війни та інші війни 4-го покоління: ера гібридної війни.

Також ЄС сьогодні керує шістьма діючими (і 18 завершеними) військовими місіями, у яких розгорнуто близько 5000 військовослужбовців. Особливої уваги заслуговують місії «Алтея» (Боснія і Герцеговина) і «Аталанта» (в Індійському океані). Це правда, що ці приклади є конфліктами низької інтенсивності, але, враховуючи досвід бойових дій країн ЄС під керівництвом НАТО чи в інших місіях (французька та португальська в Африці тощо), бойового темпу можна швидко

досягти. Система сертифікації НАТО, за якою працює більшість європейських збройних сил, гарантує стандартизацію тактики, логістики та процедур.

Таким чином, можна дійти до висновку, що існує досить велика кількість чинників, які впливають на міжнародну співпрацю. Одними із найвагоміших можна виокремити торгівлю та співпрацю у військовій та оборонній галузі.

1.3 Геополітичний вплив на розвиток співпраці між ЄС і США

Географічне розташування країни з кожним роком починає відігравати важливішу роль у міжнародній співпраці. Якщо країна межує з нестабільними, кризовими державами, це негативно позначається на її соціально-економічному розвитку, внутрішній і зовнішній політиці. На територію цієї країни проникають біженці, злочинці, озброєні формування тощо. Порушуються стабільність і розміреність внутрішнього життя [54, с. 180]. В цьому плані і США, і ЄС є подібними, оскільки їх сусідами є як потужні стабільні країни, так і слабкі країни, з яких в США та ЄС проникають біженці. Тому ще однією спільною рисою міжнародної співпраці на обох континентах можна назвати “cross-border commuters”, так звана міграційна робоча сила. Міжнародна співпраця є чинником інтеграційного процесу, що сприяє вільному переміщенню товарів, людей і капіталів через кордон. Ця стихійна нелегальна міграція створює проблеми і на Європейському континенті, і в Північній Америці. Після розширення ЄС 2007 року з метою стабілізації на ринку праці Австрія та Німеччина ввели мораторій на нелегальних мігрантів.

Існують значні економічні, соціальні та політичні відмінності між країнами ЄС-27, які впливають як на чисту міграцію, так і на соціальне сприйняття мігрантів. Німеччина, Іспанія та Італія входять до першої трійки за прибуттям мігрантів.

У той час як причини міграції до Європи та всередині неї багатогранні, основним центром публічного дискурсу протягом останніх кількох років була вимушена міграція до Європи через кризові ситуації в неєвропейських країнах, таких як Сирія.

За даними агентства ЄС з охорони кордонів Frontex, понад 350 000 осіб, які шукають захисту, в'їхали до ЄС нелегально (без дозволу) протягом перших 11 місяців 2023 року. Але за даними Комісії ЄС, нелегальна міграція становить лише частину всієї міграції до 27 держав-членів. Навпаки, майже 3,5 мільйона людей мігрували до ЄС у 2022 році як біженці зі статусом притулку або, наприклад, щоб отримати освіту чи роботу. За даними Європейської ради, у вересні 2023 року близько 4,2 мільйона українців отримали тимчасовий захист в ЄС.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що формування, реалізація та розвиток інституту транскордонної співпраці є важливим елементом розвитку будь-якої держави.

Загалом геополітична ситуація сучасності визначається двома фундаментальними реальностями: Америка тепер є єдиною світовою надвладдою, а Європа - центральною ареною земної кулі. Стабільність світового порядку в геополітичному її аспекті залежатиме від того, чи зможе Америка, яка нині є першою силою світу, за короткий момент історичної нагоди запобігти глобальній анархії, з одного боку, та попередити утворення сильного суперника, з іншого. Американська політична мета повинна бути не апологетично подвійна: зберегти домінуючу позицію Америки принаймні впродовж одного покоління і, бажано, ще довше та створити геополітичну структуру, яка зможе абсорбувати неминучі удари й напруги суспільно-політичних перетворень, водночас переростаючи у геополітичне ядро спільної відповідальності за мирне глобальне керівництво" [26, с. 2].

Дослідник Дж. Блаттер вивчав вплив транскордонного співробітництва у різних куточках нашої планети і виокремив кілька основних відмінностей.

По-перше, роль кордонів та їх сприйняття. У Європі інститут кордону чітко регламентований і зовнішній, тобто в межах Європейського Союзу рух людей, товарів, послуг є вільним, але виникають труднощі та офіційні перешкоди перетину кордону для країн, що не є членами ЄС. У Європі кордони слугують певним бастионом національного суверенітету, натомість у Північній Америці кордони набагато прозоріші, особливо для приватного сектора. Також відносини між США та Канадою нерівні через обсяги економіки США й пов'язані з цим можливістю серйозного впливу. Тож коли виникають розбіжності, США легше натиснути на Канаду, яка часто почувається скривдженою. Однак здебільшого розбіжностей немає. І США, і Канада одержують величезний прибуток від взаємної торгівлі, однак попри поодинокі суперечності, користь цих відносин очевидна. Головна складова відносин між США та Канадою – довготривала співпраця і повага. Після подій 11 вересня 2001 року постала потреба реагування на нові загрози за умов збереження прозорості кордонів для товарів і громадян двох країн. У грудні 2001 року підписано декларацію та план дій, у яких сторони визначили заходи для досягнення цих цілей. Надано відповідні фінансові ресурси, обчислювані мільярдами доларів, для розвитку інфраструктури, посилення заходів безпеки й одночасно спрощення законного перетину кордону [82, с. 24].

По-друге, методи територіальної демаркації кордонів. У Європі чітко визначено межі транскордонних регіонів, а в Північній Америці кордони регіонів співпраці окреслено нечітко. Міжнародні кордони в Європі менш стабільні, адже впродовж XX століття межі кордонів європейських держав зазнали низки змін, особливо після Другої світової війни. Вагомий відбиток залишають національні етнічні групи (Угорщина є класичним прикладом того, що, втративши свої території, тисячі етнічних угорців проживають на територіях сусідніх держав і донині). Варто також звернути увагу на протяжність кордонів. У Північній Америці кордон між США та Мексикою становить 3000 тис. км зі сходу на захід, а кордон між США та Канадою – приблизно 9000 тис. км. Для порівняння, у Європі довжина кордону між

Ліхтенштейном і Люксембургом не перевищує 15 км. Жодна з європейських країн не має кордону такої довжини, як країни Північної Америки. Важливим аспектом для реалізації міжнародної співпраці є наявність кордонів із сусідніми державами. Жодна з країн Північної Америки не може похвалитися значною кількістю сусідів, натомість у Європі деякі країни (Угорщина, Німеччина) межують із 7–9 державами. Міжнародні кордони та відповідні транскордонні регіони і в Північній Америці, і в Європі мають подібні риси. Насамперед, кордони є основною ознакою суверенності держави. На обох континентах транскордонні регіони зазвичай розташовані на периферійній частині держави вздовж кордону, віддалено від політичного, економічного, культурного центру. Також варто наголосити, що рідко збігаються природні кордони з державними, тому досить часто, не беручи до уваги економічно-географічно-екологічних та історично-етнічних аспектів, створюють “штучні” транскордонні регіони. Упродовж кількох попередніх років ЄС вжив чимало заходів для подолання прірви між периферійними прикордонними регіонами та центром держави. Становлення Європейського Союзу сприяло створенню, розвитку та інтеграції транскордонних регіонів, що, зі свого боку, давало поштовх до інтеграції держав – “власників” відповідних транскордонних регіонів. Натомість у Північній Америці два наявні там кордонні режими (неофіційні) розвивалися окремо, незалежно один від одного. Це можна вважати однією з найсуттєвіших відмінностей у функціонуванні інституту транскордонної співпраці у Європі та Північній Америці. У рамках Європейського Союзу існує дефініція “внутрішнього” та “зовнішнього” кордонів, і будь-який громадянин Американського континенту розуміє відмінність у трактуванні цих термінів. Натомість один із “зовнішніх” кордонів у Північній Америці (кордон між двома країнами – членами Північноамериканської зони вільної торгівлі) крізь призму європейського бачення є “внутрішнім”. У цьому разі йдеться про асиметрію рівня розвитку та добробуту між сусідніми державами (США – Мексика; Європейський Союз та більшість країн, що не є членами ЄС).

По-третє, роль транскордонних інституцій. В Європі існує окрема політика у сфері транскордонного співробітництва, створюються органи контролю за функціонуванням і розвитком процесу. В Північній Америці немає чітко сформованої програми щодо розвитку ТКС, уряд США керується принципом „вирішувати питання в міру їх появи”.

Оскільки США та ЄС вважаються одними із найголовніших та найактивніших акторів на світовій економічній арені, вони співпрацюють з країнами з усіх континентів. Приблизну схему цієї співпраці проілюстровано на рис.1.3.

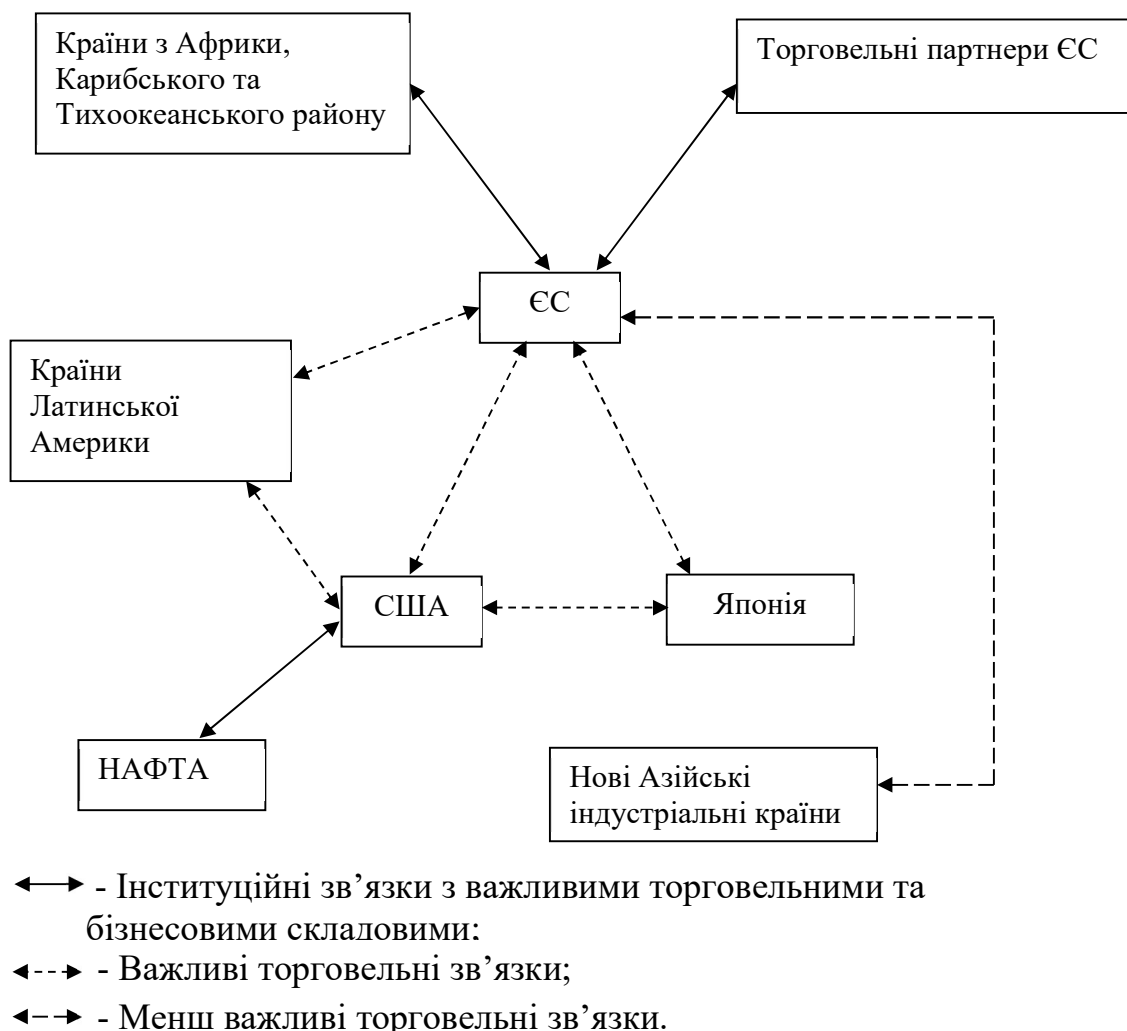

Рис. 1.4 – Співпраця ЄС і США та регіональних блоків [99]

Регіони по обидві сторони Атлантики мають давню традицію зв'язків у економічній, загальнокультурній та в соціально-політичній галузях. Почуття взаємної симпатії широко поширені всередині американського і європейського суспільства. Не можна забувати, що близько 70% населення США є вихідцями з Європи.

Після закінчення Другої світової війни обсяг торгівлі країн Європи і США різко збільшився, в основному за рахунок американського експорту до Європи (в цей час на частку США припадало близько 25% експорту в Європу і лише 3-4% європейського імпорту). Ослаблена і зруйнована в результаті війни Європа потребувала постачання багатьох товарів. Значну роль у відновленні господарства Західної Європи зіграв «план Маршалла», відповідно до якого американські корпорації посилили свої позиції в європейській економіці [74, с. 912].

Віце-президент Асоціації трансатлантичної угоди Р. Хантер розглядає „доцільність” відносин США з ЄС крізь призму проблем безпеки, в першу чергу в рамках взаємодії ЄС – НАТО. Кожне об'єднання, пише він, має амбіції, якими не поступається іншому – навіть в обопільно важливих справах, таких як просування демократії та вирішення економічних проблем. Відносини двох головних євроінституцій Р. Хантер характеризує як такі, що розташовані на відстані „протягнутої руки” [91, с. 15].

Ч. Купчан „захищає” Євросоюз від звинувачень в іманентній неспроможності сформувавши загальну оборонну політику та нездатність відігравати оборонну роль поза власними межами. „Метою ЄС є керування всередині, а не поза Європою”, – пише він [57, с. 47]. ЄС, як геополітичний експеримент, вдався, бо мета Євросоюзу – не військова безпека, а економічний розквіт та економічна стабільність.

ЄС, що налічує 27 країн, є найбільшим торговим партнером США, незважаючи на серйозну боргову кризу в Європі. За даними торговельного представництва США, на частку сторін припадає близько половини світового виробництва і майже третина світової торгівлі.

Європа подає світові зовсім інший приклад, ніж Північна Америка, зазначає Ч. Купчан. Сучасна Європа тримається на культурі компромісу. У ній, незважаючи на велику кількість над- та міждержавних інституцій, фундаментальні рішення багато в чому залежать від франко-німецького консенсусу.

С. Серфаті, провідний фахівець університету Олд Домініон (Норфолк, Вірджинія), вважає, що для США прийнятним був би Європейський Союз, який поділяє їх ціннісні орієнтації та соціальну політику. Серед критеріїв, яким має відповідати ЄС з точки зору американського політикуму, фігурує традиційний набір з відкритості, гнучкості та конкурентоспроможності [63, с. 82]. „Це Європа, яка добре слугувала Сполученим Штатам у період „холодної війни”, – пише С. Серфаті. – Вважати, що ситуація має бути іншою після її завершення, означає полемізувати не тільки з тим, що „холодна війна” була головною мотивацією до інтеграції Європи, але також і з тим, що європейські держави можуть бути такими ж квітучими без ЄС, такими ж мирними без США і такими ж стабільними без них обох”. Тобто у С. Серфаті оцінка успіхів та перспектив Євросоюзу прямо пов’язується з „миротворчою” функцією США на континенті, що тільки підтверджує його тезу про свою країну як про „впливового не-члена Євросоюзу”.

Посилаючись на власний досвід торговельних переговорів з Європою, С. Айзенштадт запевняє, що дуже зручно мати справу з одним уповноваженим від усіх європейських країн, ніж з представниками кожної окремо. Крім того, єдині правила та норми у внутрішній і зовнішній торгівлі ЄС тільки спрощують двосторонні економічні відносини. Сильний партнер для США вигідніший, ніж слабкий”. На майбутнє С. Айзенштадт визначає головні аспекти, над якими мають працювати обидві сторони для поліпшення кооперації у XXI сторіччі. Це:

- гарантія того, що трансатлантичні відносини не атрофуються внаслідок повороту до внутрішніх проблем;
- управління процесами розширення НАТО та ЄС;
- розвиток архітектури безпеки, ефективною для епохи „після холодної війни”;

– переведення торгових переговорів і дискусій у ширший контекст з метою укладення в майбутньому угоди у сфері інвестицій та утворення вільної економічної і торговельної зони [36, с. 26].

Різниця у політичних традиціях і досвіді Сполучених Штатів і Західної Європи є, за Е. Моравчиком, однією з причин амбівалентності США щодо міжнародних інституцій. Саме ця амбівалентність, яка зазвичай посилюється в періоди консервативного керівництва в США, стає наріжним каменем принципових дискусій щодо національних інтересів Америки та ступеня (і засобів) їх захисту, у тому числі й у відносинах з найближчими союзниками. [60, с. 302].

Ставлення США до європейської оборонної інтеграції залишається традиційно подвійним: в цілому, змушена толерантність та, водночас, різке неприйняття окремих заходів європейців, що можуть мати негативні наслідки для “атлантичної солідарності”. З одного боку, прагнення Вашингтона полегшити “тягар лідерства” спонукає до підтримки цього процесу. Активно заохочується і залучення ряду європейських атлантистів, в першу чергу, Великобританії, до спільної європейської політики безпеки та оборони, як контрзахід проти не вигідного для американських інтересів розвитку подій. З іншого боку, зміцнення європейських оборонних можливостей розглядається в контексті збереження НАТО як дієвого союзу.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕКОНОМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН ЄС ТА США

2.1 Характеристика торгівельних відносин ЄС і США

Відносини між США та ЄС є одними із найважливіших у світі, оскільки ці учасники міжнародних відносин володіють найбільшими економічними та військовими силами, домінують у світовій торгівлі, відіграють головні ролі у політичній та економічній сферах.

Основні напрями співробітництва між ЄС та США визначалися такими подіями:

1. Доктрина Трумена 1947 року.
2. План Маршала 1947 року, завдяки якому було виділено мільйони доларів на допомогу реконструкції економіки європейських країн.
3. Вхід країн Західної Європи до складу НАТО, що дозволило їм отримати гарантію безпеки від загрози з боку Радянського Союзу.
4. Римська Угода 1957 року про створення Європейського економічного співтовариства.
5. Вихід Франції з воєнної структури НАТО у 1966 році, що спровокувало недовіру Франції американської іноземної політики і міжнародному її впливу.
6. Ліквідація Бреттон-Вудської системи 1971, яка була здійснена адміністрацією Ніксона без посилання на західноєвропейських лідерів.
7. Війна Судного дня або Арабо–ізраїльська війна 1973 р., внаслідок якої серйозно погіршилися взаємовідносини між США та Європейськими країнами.
8. Вторгнення Радянського Союзу в Афганістан у 1979 році.

9. Спалах війни в Югославії у 1991 році, який знову продемонстрував роз'єднаність країн Європейського Союзу і їх неготовність до представлення об'єднаної політики.

10. Військове вторгнення в Ірак у 2003 році, в якому взяли участь ЄС і США [15, с. 14].

Торгівля є одним із основних і стратегічно важливих напрямків у відносинах між США та ЄС.

На сучасному етапі між США та ЄС розвиваються величезні за обсягом динамічні і взаємовигідні економічні відносини. Не лише торговельні та інвестиційні зв'язки між двома партнерами є величезними в абсолютному значенні, але частка глобальних потоків торгівлі та інвестицій ЄС у США залишається високою і відносно постійною протягом довгого часу.

Європейський Союз та Сполучені Штати Америки мають найбільший двосторонній торговельно-інвестиційний зв'язок і насолоджуються найбільш інтегрованими економічними відносинами у світі. Хоча у 2020 році Китай випередив Сполучені Штати як найбільший торговельний партнер специфічно з урахуванням товарів, коли враховуються послуги та інвестиції, США залишаються найбільшим торговельним партнером ЄС на порядок.

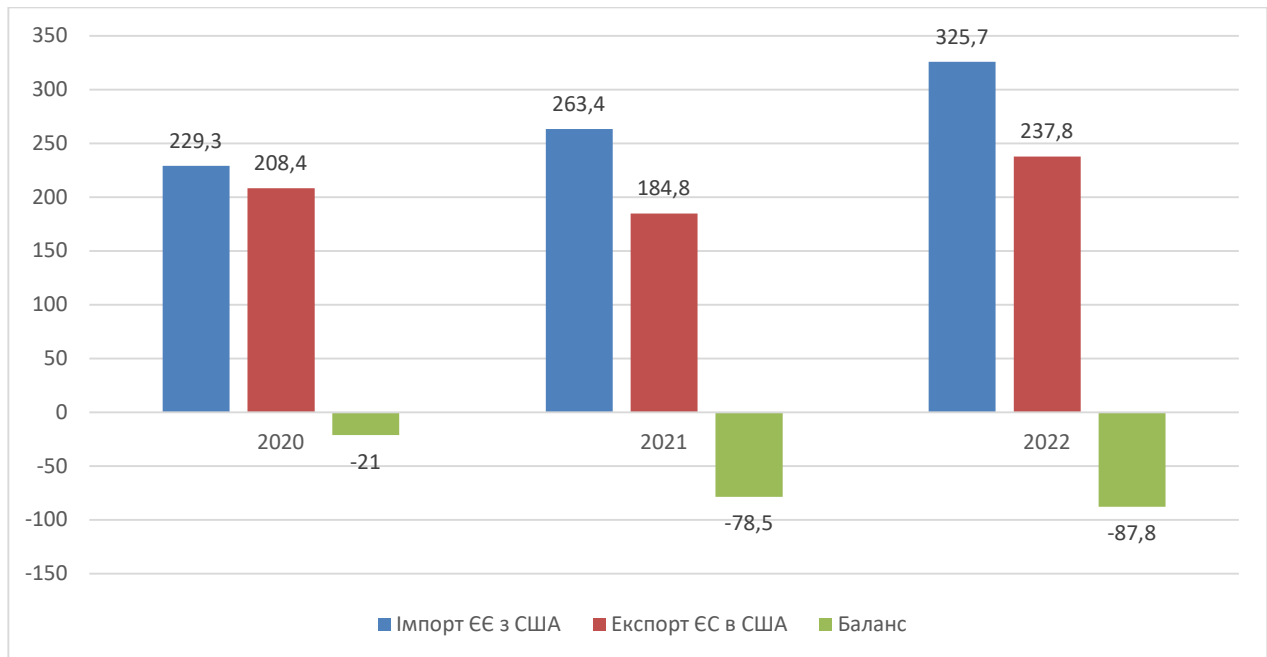
Трансатлантичні відносини є ключовим артерією світової економіки. Або ЄС, або США є найбільшим торговельним та інвестиційним партнером майже кожної іншої країни у глобальній економіці. Разом економіки обох територій становлять третину світової торгівлі товарами та послугами і майже третину ВВП світу за покупною спроможністю.

Двосторонні торговельні та інвестиційні відносини підтримують мільйони робочих місць в ЄС та США.

Торгівля та інвестиції між ЄС та США залишаються міцними, незважаючи на економічні виклики, пов'язані з пандемією Covid-19.

Трансатлантична торгівля досягла історичного максимуму у 2021 році, перевищивши рівень до пандемії на понад 10%.

Сполучені Штати залишаються найбільшим торговельним партнером ЄС у сфері послуг (рис.2.1). Двостороння торгівля послугами досягла рекордного рівня у 2021 році та становила понад 500 мільярдів євро.

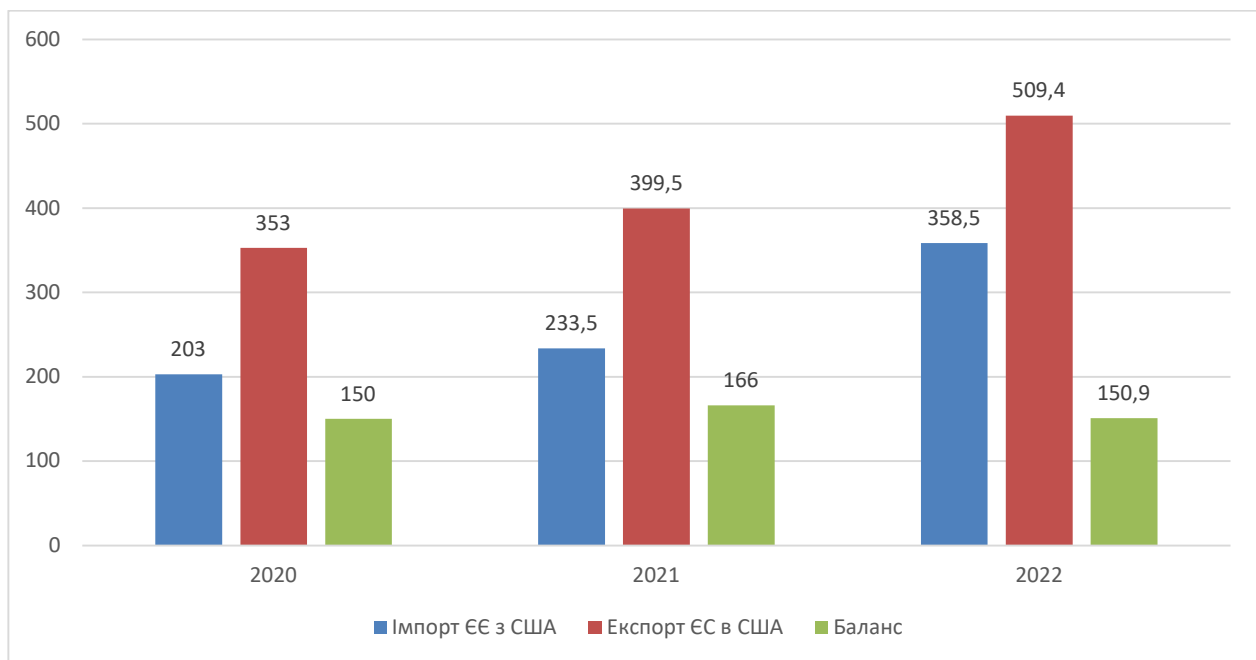

Рис. 2.1 – Торгівля послугами, млрд. євро

Джерело: побудована автором за: [16]

З рис.2.1 можна зробити висновок, що з кожним роком обсяги торгівлі послугами зростають, порівнюючи з 2020 роком, в 2022 році імпорту товарів склав 325,7 млрд.євро, що на 96,4 млрд. більше ніж в 2020 році. Що стосується експорту, то також помітне зростання, проте слід зазначити, що в 2021 році експорт впав. Отже, можна зробити висновок що баланс торгівлі послугами є негативним, адже імпорту перевищує експорт і в 2022 році баланс склав -87,8 млрд.

На рис.2.2 можна побачити аналіз торгівлі товарами.

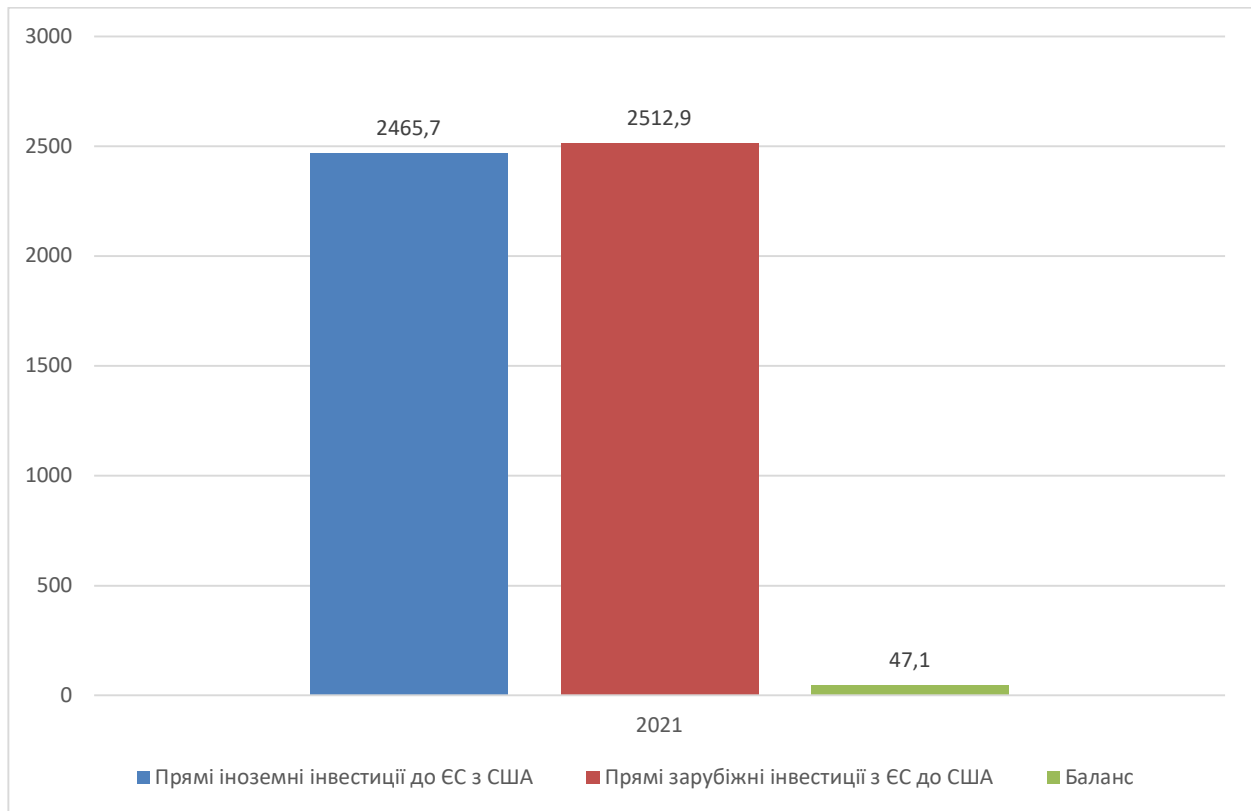

Рис. 2.2. – Торгівля товарами, млрд. євро

Джерело: побудована автором за: [16]

З рис.2.2 можна зробити висновок, що з кожним роком об'єми торгівлі зростають, порівнюючи з 2020 роком, в 2022 році експорт товарів склав 509,4 млрд.євро, що на 156,4 млрд. більше ніж в 2020 році. Що стосується імпорту, то також помітне зростання з кожним роком і в 2022 році імпорт досяг 358,5 млрд.євро, що на 155,8 млрд. більше. Отже, можна зробити висновок що баланс торгівлі товарами є позитивним, адже експорт перевищує імпорт і в 2022 році баланс склав 150,9 млрд.

Розмір торгівлі послугами та товарами між ЄС та США співпадає з їх взаємними інвестиціями, які є найбільшими у світі і які є значним стимулом для трансатлантичних відносин. Загальний обсяг інвестицій США в ЄС в чотири рази вищий, ніж в регіоні Азії-Тихого океану. Пряма іноземна інвестиція ЄС у США становить приблизно в 10 разів більше, ніж інвестиції ЄС в Індію та Китай разом взяті. Загальний обсяг інвестицій включає прямі іноземні інвестиції, де ЄС та США є найбільшими джерелами одне для одного (рис.2.3).

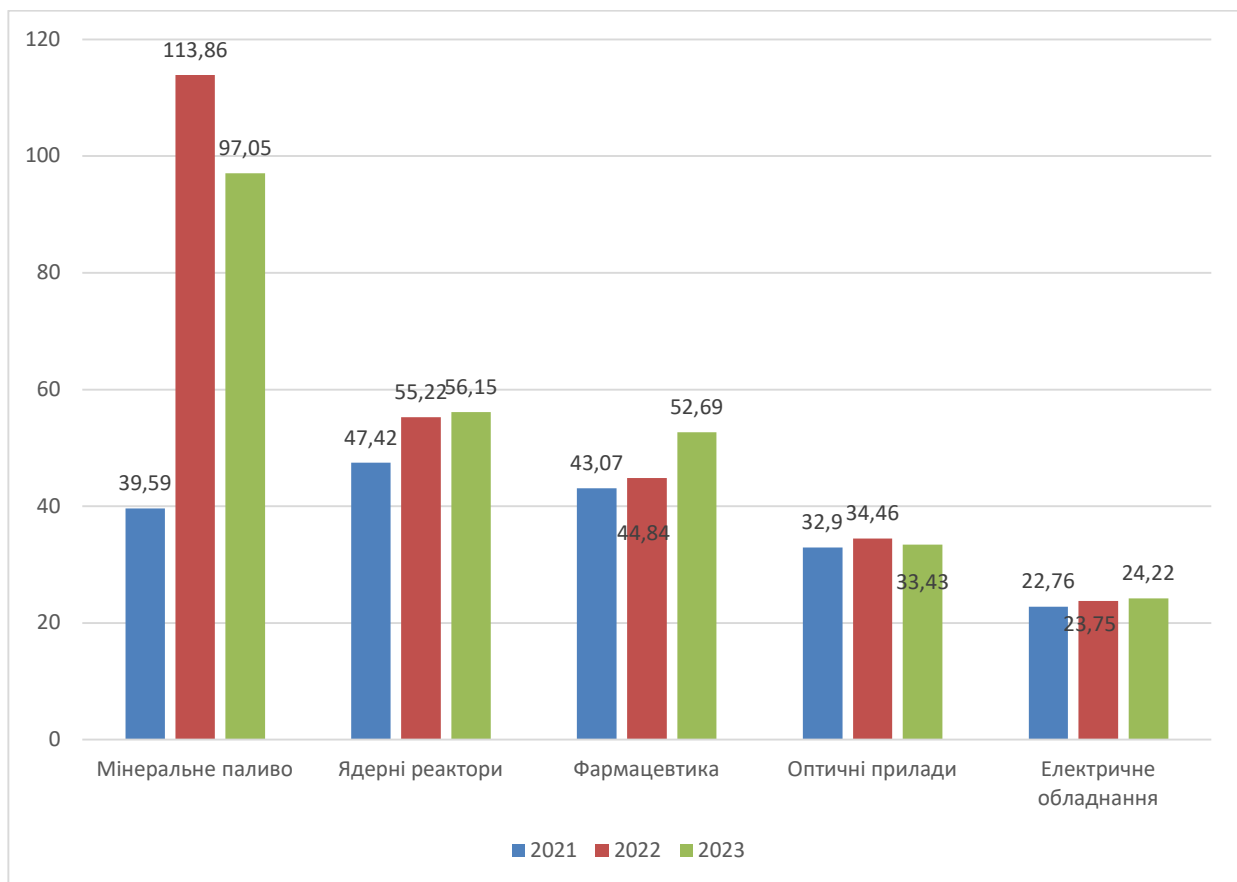

Рис. 2.3 – Прямі іноземні інвестиції, млрд. євро

Джерело: побудована автором за: [16]

У 2020 році ЄС зареєстрував 2,1 трильйона євро в зовнішньому обсязі, а також 2,3 трильйона євро в внутрішньому обсязі. Трансатлантичні відносини є ключовою рисою загальної глобальної економіки та торговельних потоків. Для більшості країн або ЄС, або США є найбільшим торговельним та інвестиційним партнером. З рис.2.3 можна побачити позитивний баланс інвестицій.

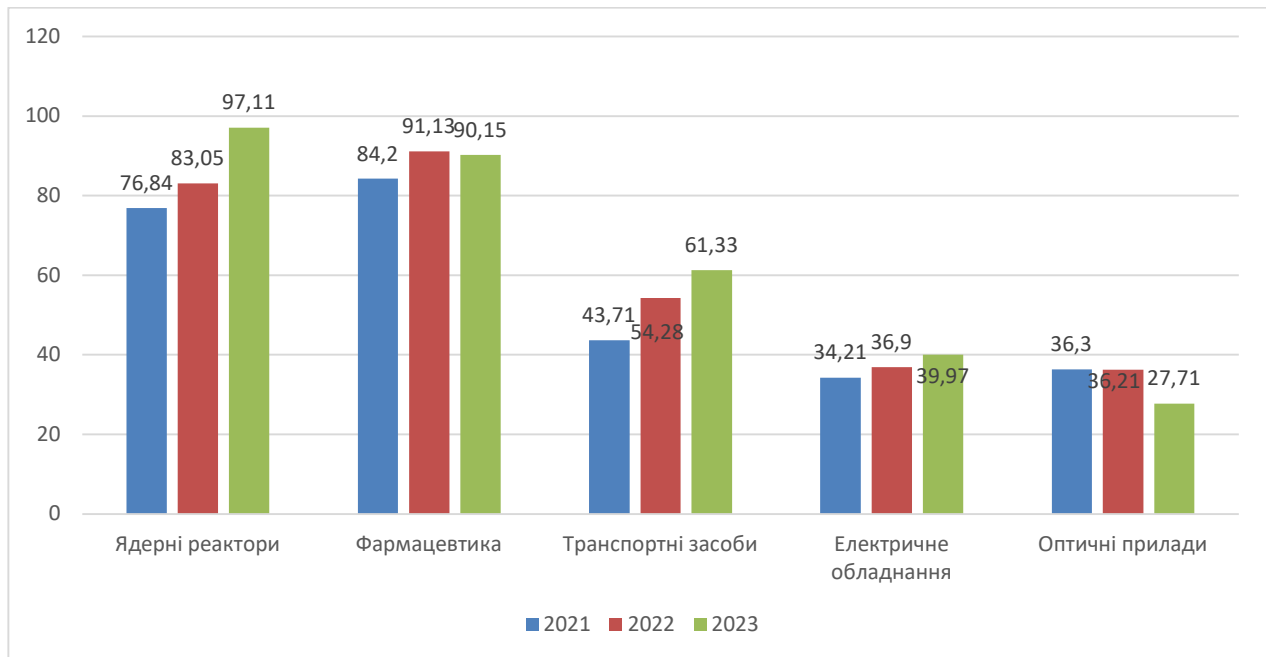
На рис. 2.4 можна побачити топ-5 товарів у структурі імпорту з США до ЄС.

Рис. 2.4 – Топ-5 у товарній структурі імпорту товарів з США до ЄС, млн. дол

Джерело: побудована автором за: [17-19]

З рис. 2.4 можна зробити висновок, що до топ-5 товарів у структурі імпорту з США до ЄС входять: мінеральне паливо, ядерні реактори, фармацевтика, оптичні прилади та електричне обладнання. Слід зазначити, що значне зростання помітне саме в 2022 році щодо мінерального палива, об'єми сягнули 113,86 млн.дол. Також варто відмітити, що в цілому по товарним позиціям з кожним роком помітне зростання об'ємів.

Рис. 2.5 – Топ-5 у товарній структурі експорту товарів до США з ЄС, млн. дол

Джерело: побудована автором за: [17-19]

З рис. 2.5 можна зробити висновок, що до топ-5 товарів у структурі експорту з США до ЄС входять: ядерні реактори, фармацевтика, транспортні засоби, оптичні прилади та електричне обладнання. Слід зазначити, що значне зростання помітне саме в 2023 році щодо ядерних реакторів, об'єми сягнули 97,11 млн.дол. Також варто відмітити, що в цілому по товарним позиціям з кожним роком помітне зростання об'ємів, окрім фармацевтики та оптичних приладів в 2023 році.

Отже, проведений аналіз показників зовнішньої торгівлі та інвестиційних потоків між ЄС та США підтверджує наявність потужної та взаємовигідної економічної співпраці між ними.

2.2. Дослідження чинників впливу на економічну співпрацю ЄС та США

Аналіз факторів, що впливають на економічну співпрацю між Європейським Союзом та Сполученими Штатами Америки, є важливим завданням для розуміння та управління цими відносинами.

Деякі з ключових чинників, що відіграють роль у цій співпраці, включають:

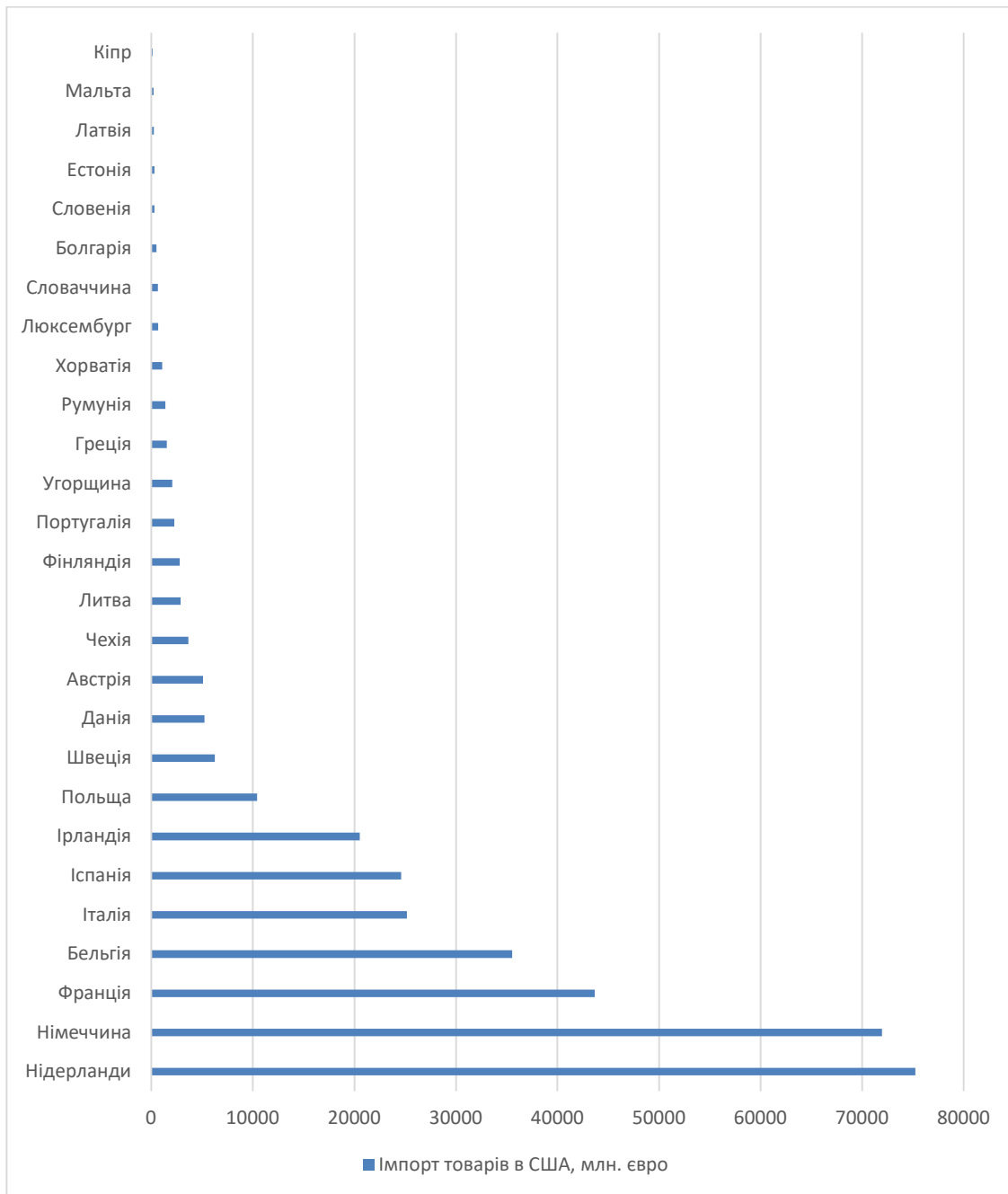
– Торговельні угоди та спільні тарифні режими: Наявність та удосконалення торговельних угод між ЄС та США, а також регулярне вдосконалення тарифних режимів можуть сприяти підвищенню обсягів торгівлі товарами та послугами між цими двома суб'єктами.

– Інвестиційна політика: Створення сприятливих умов для інвестування та співпраці в області інвестицій між ЄС та США може забезпечити збільшення обсягів обміну капіталом та розвиток спільних проектів у різних секторах економіки.

– Регуляторна гармонізація: Зближення регуляторних стандартів та нормативно-правових рамок між Європейським Союзом та Сполученими Штатами може сприяти полегшенню торгівлі товарами та послугами та зменшенню адміністративних бар'єрів.

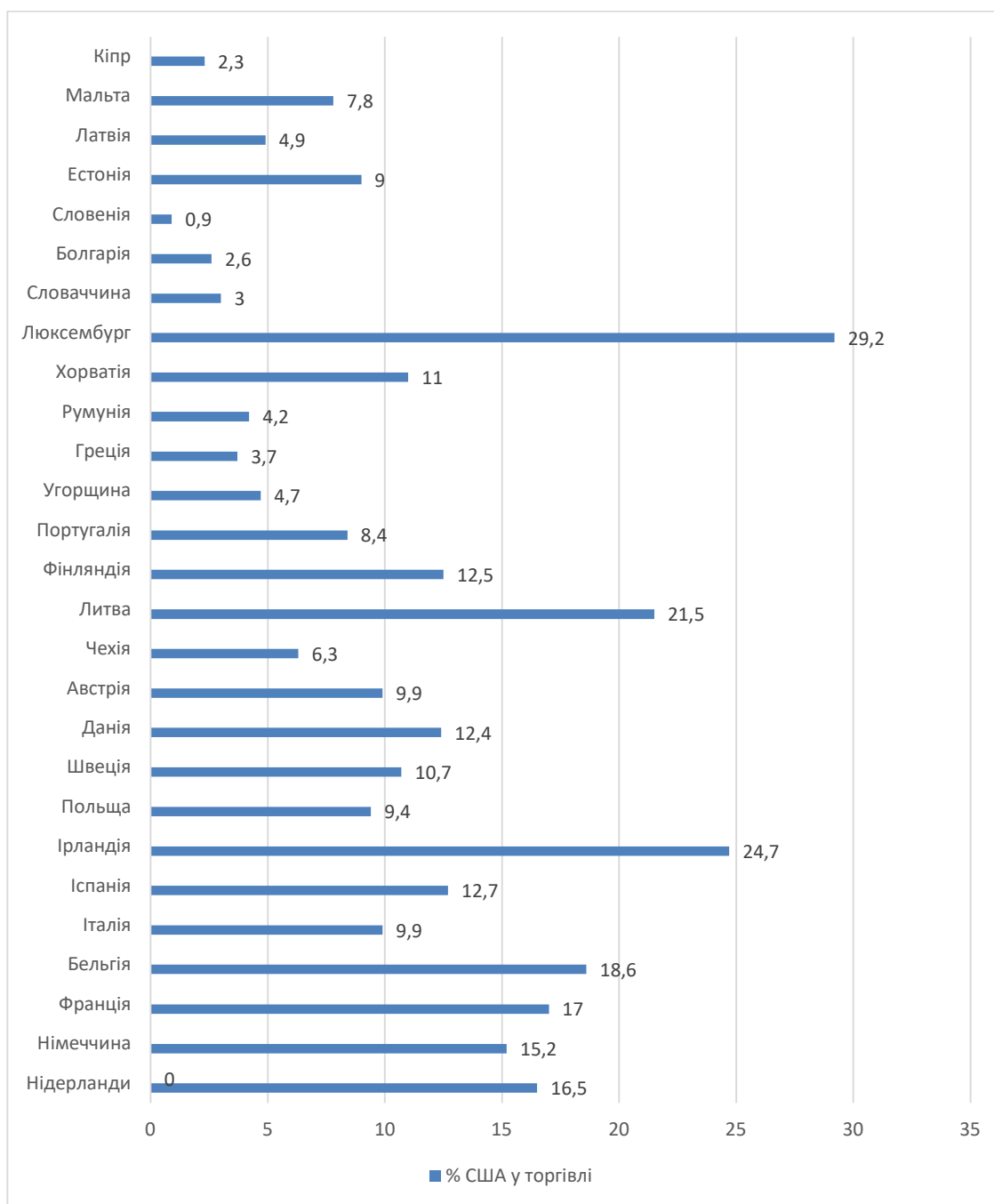
– Інновації та наука: Співпраця в області досліджень, розвитку та інновацій може забезпечити обмін знаннями та технологіями між ЄС та США, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності обох економік.

Отже, слід зазначити, що чинників достатньо багато і ЄС з США, як показує практика тримають даний баланс, тому розглянемо більш детально торгівлю за країнами. Тоюто розглянемо вплив чинників на співпрацю (рис.2.6-2.7).

Рис. 2.6 – Імпорт товарів з США за країнами-членами ЄС за 2023 р.

Джерело: побудована автором за: [20]

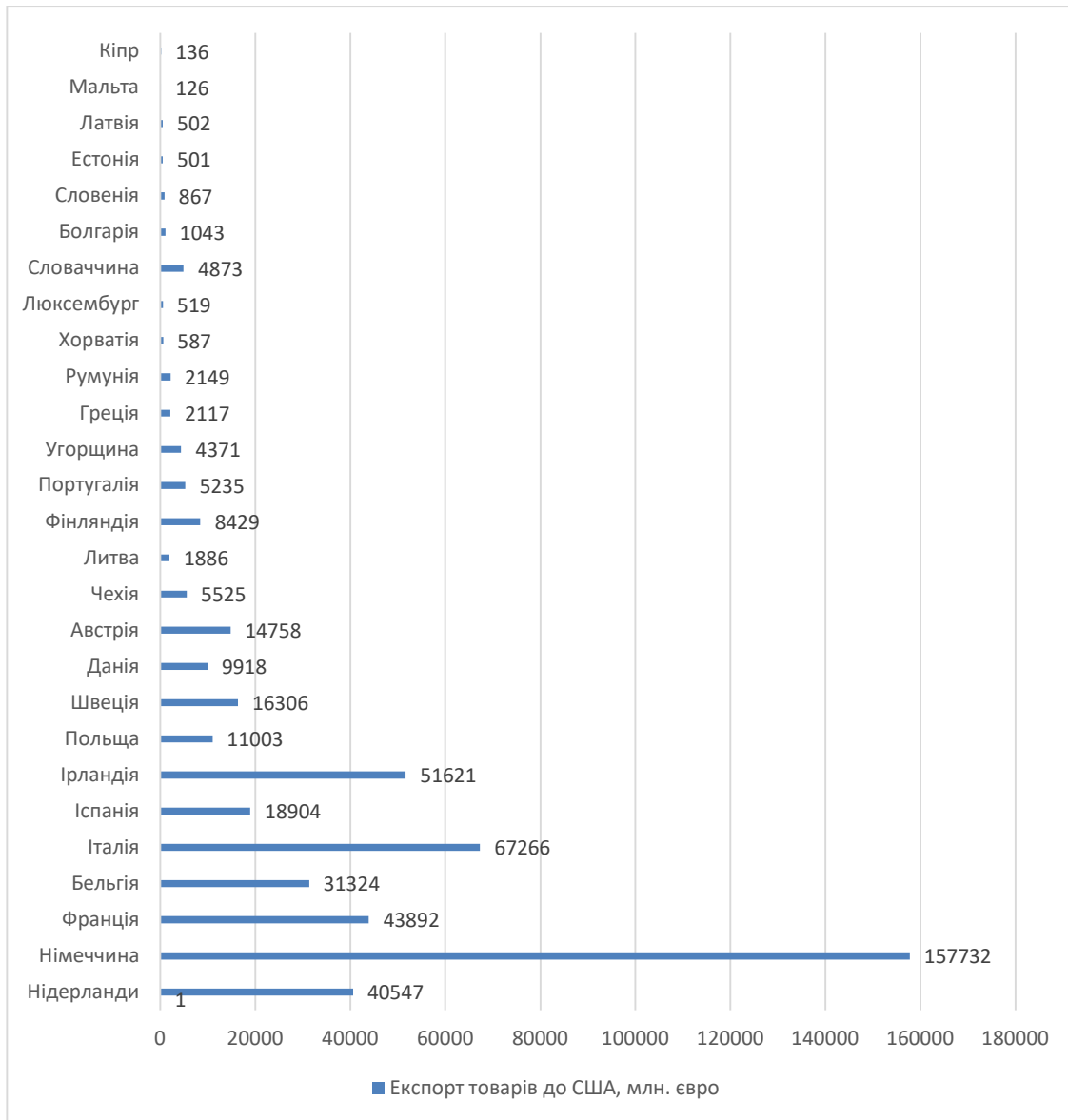

Рис. 2.7 – Імпорт товарів з США у структурі торгівлі країн-членів ЄС за 2023 р.

Джерело: побудована автором за: [20]

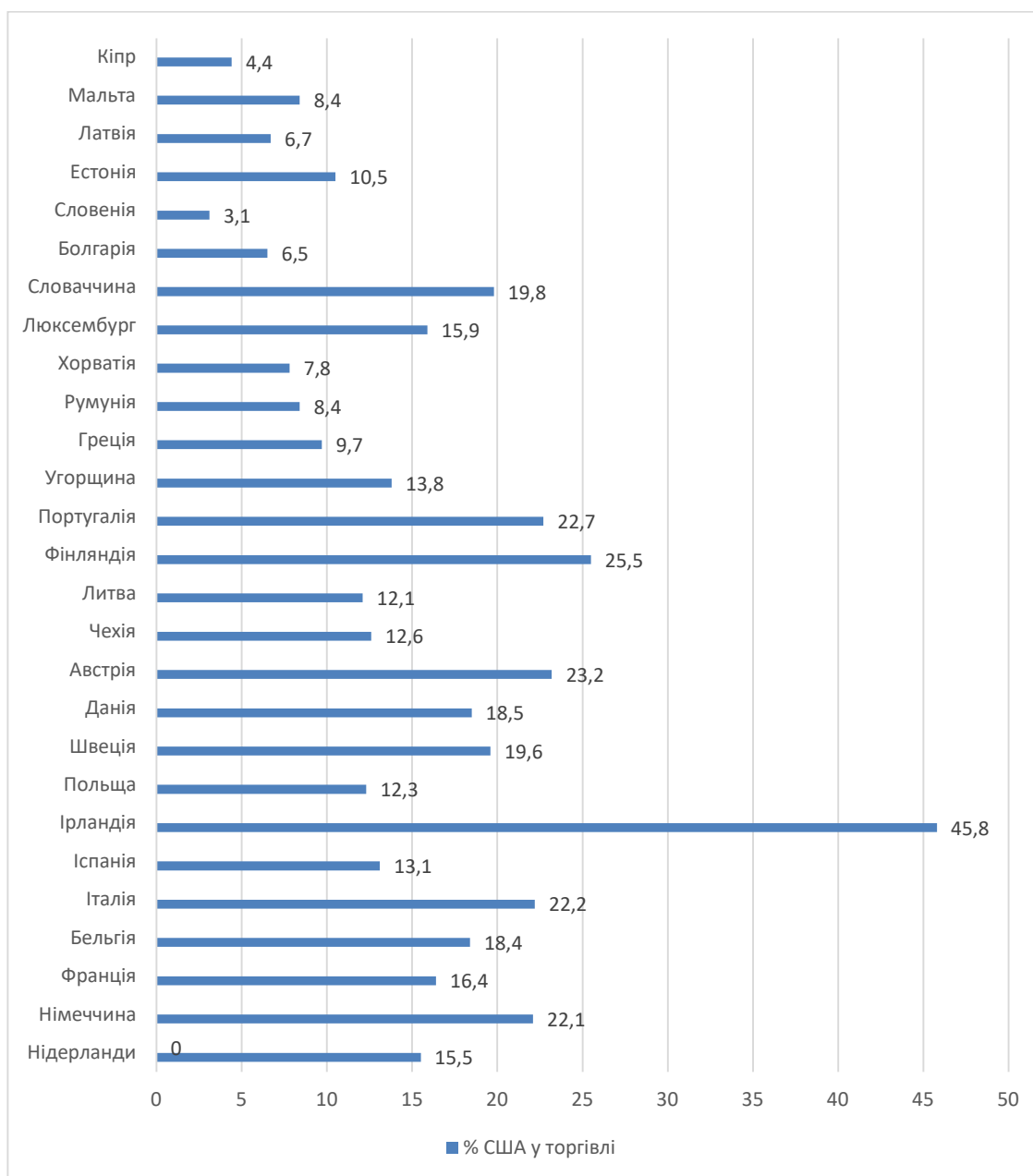
З рис.2.6-2.7 можна зробити висновок, що Три найбільших імпортери зі Сполучених Штатів Америки в ЄС були Нідерланди (75 240 мільйонів євро), Німеччина (71 932 мільйони євро) та Франція (43 656 мільйонів євро). Люксембург

(29,2%) мав найвищу частку для Сполучених Штатів Америки в своєму імпорті поза межами ЄС.

Рис. 2.8 – Експорт товарів до США за країнами-членами ЄС за 2023 р.

Джерело: побудована автором за: [20]

Рис. 2.9 – Експорт товарів до США у структурі торгівлі країн-членів ЄС за 2023 р.

Джерело: побудована автором за: [20]

З рис.2.8-2.9 можна зробити висновок, що три найбільших експортери до Сполучених Штатів Америки в ЄС були Німеччина (157 732 мільйони євро), Італія (67 266 мільйонів євро) та Ірландія (51 621 мільйон євро). Ірландія (45,8%) мала найвищу частку для Сполучених Штатів Америки в своєму експорті поза межами ЄС.

2.3. Вивчення основних перепон розвитку та аналіз рекомендацій, щодо покращення ефективності економічної співпраці ЄС та США

Співпраця США та ЄС стосується багатьох важливих питань та зачіпає спільні інтереси, тому між досліджуваними країнами часто виникають різноманітні суперечки та розбіжності у вирішенні стратегічних проблем. Нерозв'язаний характер деяких суперечок нерозривно пов'язаний із нормативними барерами, так розбіжності з приводу використання системи врегулювання суперечок в СОТ, і суперництво, сприяють тому, що конфлікти і напруженість залишаються невирішеними.

Так сталося історично, що незважаючи на довгоривалі відносини між країнами, завжди виникають певні конфлікти, непорозуміння. Численні торговельні суперечки між США і ЄС стосувалися більше відмінностей у регулюванні, а не традиційних бар'єрів, таких як тарифи або субсидії. Нормативні вимоги, встановлені в першу чергу для вітчизняного споживача та охорони навколишнього середовища і суспільної охорони здоров'я, не є засобами створення відмінностей між вітчизняними та імпортованими товарами і послугами. Але вони можуть мати побічний ефект викривлення або дискримінації вільного потоку міжнародної торгівлі, яка, в свою чергу, може створювати певні протиріччя. Саме тому, трансатлантичні нормативні суперечки щодо гормонів яловичини і генетично модифікованих продуктів можуть мати важчі наслідки, ніж традиційні вирішення торгових суперечок, таким чином, що обидві сторони впевнені у виправданості своїх дій. [113].

В даній ситуації виникали конкретні проблеми, що виникали у результаті застосування сучасної біотехнології у виробництві продуктів харчування. Уругвайський круглий стіл санітарних і фітосанітарних стандартів (СФС) був розроблений, щоб впоратися з цією проблемою. Це вимагало від країн, які накладають правила або торгові заборони захищати здоров'я рослин, тварин і людей.

Невизначеність в договорі СФС є перешкодою, оскільки багато європейських споживачів вважають, що відмова від експериментів та робіт, пов'язаних з біотехнологією є значною втратою. Наукові дослідження вказують на те, що такі технології не призводять до загрози здоров'ю людини або тварин, а тому ці дослідження не можуть бути небезпечними. З урахуванням такої думки, багато європейських чиновників прагнуть свободи дій, щоб ввести торгові обмеження на "попереджувальні основи", а інші хочуть переглянути угоду СФС. Обидва шляхи можуть відкрити лазівку для великих дискримінаційних торгових бар'єрів [77, с. 54].

Зазвичай суперечки між США та Єс стосувалися політики та торгівлі, хоча останнім часом спостерігаються дуже злагоженні відносини. Основні торговельні суперечки між США та ЄС мали різноманітні причини. Деякі суперечки впливають з вимог щодо сприяння інтересам виробника, його підтримки і захисту. Торговельні конфлікти, пов'язані із сільським господарством, аерокосмічною галуззю, сталевую галуззю відносяться до цього угруповання. Ці конфлікти, як правило, викликані традиційними торговельними бар'єрами, такими як субсидії, тарифи, або інструменти промислової політики, де економічні аспекти конфлікту переважають. Інші конфлікти виникають, коли США або ЄС ініціюють дії чи заходи, щоб захистити або просувати свої політичні та економічні інтереси, часто, за відсутності значного тиску на приватний сектор. Основна причина цих суперечок полягає в таких питаннях, як санкції, односторонні торговельні дії, та торговельні угоди про преференційну торгівлю з врахуванням різних зовнішньополітичних цілей та пріоритетів в Брюсселі та Вашингтоні. Проте інші конфлікти виникають при веденні внутрішньої політики регулювання в державі, які відображають різні соціальні та екологічні цінності і цілі. Конфлікти з приводу гормонів обробленої яловичини, біо-інженерних продуктів харчування, захисту аудіовізуального сектору, а також літаків, наприклад, є вкоріненими в різних підходах США і ЄС до регулювання, також як і соціальних переваг.

Навіть якщо ці конфлікти не виникають першочергово через навмисне завдання шкоди здоров'ю, безпеці та захисту навколишнього середовища недовіра зростає з точки зору того, скільки зусиль влади уряд, може докладати в управлінні громадських інтересів через освітні зусилля. За цих умов, суперечки, що впливають з такої ситуації навряд чи будуть вирішені [76, с. 10].

Одним із важливих чинників, що стосується суперечок між США та ЄС, є те, що вони є одними із головних дійових осіб по вирішенню різноманітних спорів, що стосується діяльності СОТ.

Суперечки США стосовно ЄС, як правило, обертаються навколо закриття ринків для американських експортерів або негативних наслідків втручання держави. Справи пов'язані з гормонами яловичини і ГМО підпадають до першої категорії, а скарги Boeing проти Airbus в останню категорію. Скарги Євросоюзу до США, з іншого боку, як правило, пов'язані більше з технічною заклопотаністю з приводу торгівлі США або податкового законодавства, які несумісні із зобов'язаннями в рамках СОТ, і це може додати непрямих переваг для американських фірм.

Ці різноманітні підходи, які спричинили значне трансатлантичне напруження, особливо у випадку виклику ЄС до податкових пільг США для експортерів, мають своє коріння в різних інституційних механізмах. З боку США, приватний сектор формально вважається в торговій політиці сектором для прийняття рішень. В результаті, відмови у можливості доступу на ринки є одним із пріоритетних завдань для американських політиків в торгівлі, які потрібно вирішити. З іншого боку, деякі спостерігачі стверджують, що ЄС часто використовує торгівлю для зовнішньополітичних цілей, кидаючи виклик США головним чином з широкого кола технічних питань. Крім того, такий підхід нібито сприяє зміцненню ролі Європейської Комісії для держав-членів в якості захисника інтересів ЄС, але і сприяє її образу, як провідного захисника багатосторонньої дипломатії та глобального управління [41, с. 22].

Простим поясненням для багатьох торговельних трансатлантичних суперечок може бути те, що як США, так і ЄС, прагнуть займати провідну роль у встановленні правил світової торгівлі та інвестицій, в тому числі екологічні правила та правила безпеки, які впливають на торгівлю. У США можуть подумати, що ці правила повинні переважати дану історично домінуючу роль в економіці США. ЄС сам по собі є системою лібералізації ринку, і це може використовувати торгівлю для поширення своєї власної моделі регулювання і ринкової інтеграції для решти світу. У разі успіху, європейські правила про регулювання, що стосуються охорони здоров'я та безпеки праці, політики у сфері конкуренції, урядових закупівель та інвестицій будуть формувати майбутні параметри лібералізації торгівлі.

Існує також занепокоєння тим, що конкуренція між Сполученими Штатами та ЄС для забезпечення двосторонніх та регіональних торговельних угод може мати негативні наслідки для світової торговельної системи. Зусилля обох сторін, щоб укласти угоди на двосторонньому і регіональному рівнях є однією з форм нормального комерційного суперництва двох наддержав за ринки, робочі місця, і прибуток. Тим не менш, деякі аналітики побоюються, що така конкуренція, може сприяти формуванню у суперника регіоналізму, що підриває багатосторонню торговельну систему, на якій обидва базуються [35, с. 5].

Двосторонні економічні відносини між Сполученими Штатами та Європейським Союзом формуються за допомогою двох відомих тенденцій. З одного боку, дві трансатлантичні економіки розділяють високий ступінь комерційної взаємодії, перш за все у торгівлі та інвестиціях, та зростаючою кількістю корпоративних об'єднань. Співпраця між двома партнерами має найважливіше значення для сприяння світової торгівлі. З іншого боку, двосторонні економічні відносини є об'єктом для обмежених, але більш спірних, торговельних конфліктів, які потенційно могли б мати негативні політичні та економічні наслідки. Вони включають в себе ослаблення загальних інтересів і зв'язків, а також підриєв довіри Всесвітньої торговельної організації.

Існує три категорії торговельних конфліктів – традиційні, зовнішньої політики та регуляторні – які володіють різноманітним потенціалом для майбутнього конфлікту в торгівлі. Це пов'язано головним чином з тим, що двосторонні та багатосторонні угоди, що регулюють вирішення спорів впливають на кожну категорію спорів по-різному [112].

В цілому, двосторонні торговельні конфлікти США та ЄС, схоже, не є настільки загрозливими, як часто засоби масової інформації їх зображують. Замість цього вони будуть мати реальні, хоч і обмежені, економічні та політичні наслідки для двосторонніх відносин. З економічної точки зору, суперечки можуть бути ослабленням зусиль двох партнерів, щоб забезпечити сильне керівництво в глобальній торговельній системі.

Зазначені вище категорії торговельних конфліктів – традиційні, зовнішньої політики та регуляторні – вимагають різних можливостей для їх врегулювання. Це пов'язано не тільки з тим, що причини і розміри цих категорій конфліктів відрізняються, але й тому, що інституційні відносини і сили, які впливають на попит і пропозицію для захисту діють в тій чи іншій мірі від категорії до категорії. Ці фактори включають в себе наявність або відсутність двосторонніх або багатосторонніх угод і правил, що регулюють вирішення суперечок, в яких конфлікти вписуються в стандартну вільну торгівлю та протекціоністську політику, актуальності, що лежать в основі економічних і політичних тенденцій, а також ефективність інших інституційних механізмів, спрямованих на запобігання або врегулювання суперечок [94, с. 43].

Двосторонні та багатосторонні торговельні угоди можуть послабити схильність уряду надавати захист приватному сектору, який його потребуватиме, надаючи досить детальну "інструкцію" допустимих дій та зобов'язань. Хоча вони часто оскаржуються і оскаржують, ці зобов'язання, як правило, є відносно чіткими та допомагають вирішити багато розбіжностей. Коли нові суперечки виникають,

вбудовані процедури багатьох угод можуть сприяти врегулюванню і допомогти уникнути ескалації.

Конфлікти, які виникають під час вільної торгівлі та спрямовані проти протекціоністської політики також мають вбудований потенціал для підриву будь-яких обґрунтувань уряду. Це відбувається згідно ідеологічного консенсусу, як у США так і в ЄС на користь боротьби з протекціонізмом на економічному і політичному ґрунті. В результаті, більшість вимог щодо захисту від виробничих інтересів повинні бути виправдані в якості виключення з узагальнених в підтримку вільної торгівлі механізмів і політики [88, с. 62].

Різні економічні та політичні тенденції також можуть пригнічувати можливості захисту торговельних інтересів. Наприклад, зниження підтримки промислових ініціатив в галузі політики, як це було у випадку з США та ЄС, могли б зробити галузеві прохання про державну допомогу менш переконливими. Високий пріоритет політичних зобов'язань, таких як політика ЄС щодо розширення, також може створити стимули для реформ і лібералізації, а не для захисту.

На відміну від традиційних торговельних конфліктів, зовнішня політика підсилює ті торговельні конфлікти, які, як правило, не мають такого ж роду інституційних механізмів і тиску, що послаблює можливість держави захищати свої торговельні інтереси. Також ці конфлікти щільно пов'язані з вільною торгівлею та протекціонізмом. Деякі з цих конфліктів, але не всі, можуть бути пом'якшені в майбутньому лобіюванням зусиль великого бізнесу по обидва боки Атлантичного океану для підтримки стабільних торгових зв'язків. Однак, якщо Брюссель і Вашингтон мають намір використовувати торгівлю для досягнення зовнішньополітичних цілей, лобістські зусилля навряд чи можуть бути успішними за відсутності розгляду цих питань в трансатлантичній угоді в більш послідовній формі [80, с. 28].

У більшості санкцій конфліктів США і ЄС, немає двосторонніх або багатосторонніх домовленостей, які можуть допомогти вирішити основні іноземні

політичні розбіжності про те, як реагувати на порушення з боку третіх країн, міжнародних норм, що зачіпають права людини і безпеку. Багато торговельних заходів, прийняті в зовнішньополітичний контекст або звільнені від правил СОТ, тому що вони не взаємодіють з уставом Організації Об'єднаних Націй або застосовуються проти неядерних країн СОТ, або тільки дуже слабо регулюються СОТ. Останнє виникає тому, що забезпечення національної безпеки ГАТТ (стаття 21) надає широкий простір для країн домагатися санкції, якщо вони вважають, що заходи здійснюються в інтересах національної безпеки [106].

Отже, перед політиками США і ЄС постійно стоїть завдання, як управляти все більш складними двосторонніми економічними відносинами так, щоб максимізувати вигоди і скоротити негаразди до мінімуму. Для членів Конгресу це означає зважування вигод і витрат на складові більш тісної економічної інтеграції та розміщення цих розрахунків в контексті загальних національних інтересів США.

Перспективи для сильних трансатлантичних відносин виглядають краще, ніж негативні наслідки від співпраці. Загальне завдання у розвитку співпраці між США та ЄС полягає у вирішенні певних структурних проблем, які не будуть погіршувати соціальної рівності та створення неприйнятних рівнів нерівності в розподілі доходів і безробіття. Ефективність ринку праці повинна бути збільшена для забезпечення адекватної відповідності існуючих працівників, а також вступу молодих працівників на ринки праці і створення нових робочих місць.

Перспективи розвитку подальшої співпраці спостерігаються у таких напрямках:

- нормативне співробітництво;
- відкритий авіаційний простір;
- спільні інтереси;
- вільне пересування працівників;
- політика ведення конкуренції;
- інтеграція ринків та ін.

Трансатлантичні відносини є необхідним координаційним центром за лідерство в новій глобальній системі. Тому варто зміцнювати і розширювати дану співпрацю в трансатлантичному співтоваристві, розв'язувати існуючі суперечки та непорозуміння, оскільки світова фінансова криза показала, що незважаючи на співпрацю ЄС та США існують проблеми, які прямо негативно впливають на дане співробітництво.

ВИСНОВКИ

У роботі було досліджено особливості зовнішньоекономічної співпраці між США та ЄС, значення даної співпраці для світової економіки. Проаналізувавши переваги та потенційні недоліки від співробітництва між цими країнами, ми дійшли наступних висновків:

Одним із головних напрямків у відносинах США і ЄС є торгівля. На двох трансатлантичних партнерів припадає половина глобальної економіки.

На сучасному етапі між США та ЄС розвиваються величезні за обсягом динамічні і взаємовигідні економічні відносини. Не лише торговельні та інвестиційні зв'язки між двома партнерами є величезними в абсолютному значенні, але частка глобальних потоків торгівлі та інвестицій ЄС у США залишається високою і відносно постійною протягом довгого часу.

Європейський Союз та Сполучені Штати Америки мають найбільший двосторонній торговельно-інвестиційний зв'язок і насолоджуються найбільш інтегрованими економічними відносинами у світі. Хоча у 2020 році Китай випередив Сполучені Штати як найбільший торговельний партнер специфічно з урахуванням товарів, коли враховуються послуги та інвестиції, США залишаються найбільшим торговельним партнером ЄС на порядок.

Незважаючи на співпрацю США та ЄС в ряді областей зі спільними інтересами обох сторін, між ними виникають певні суперечки та непорозуміння. Вони в основному зосереджені більше на відмінностях у регулюванні, розбіжностях з приводу використання системи врегулювання суперечок в СОТ, та в певній мірі суперництво за лідерство в світовій економіці.

Перспективи для сильних трансатлантичних відносин виглядають краще, ніж негативні наслідки від співпраці. Загальне завдання у розвитку співпраці між США та ЄС полягає у вирішенні певних структурних проблем, які не будуть погіршувати

соціальної рівності та створення неприйнятних рівнів нерівності в розподілі доходів і безробіття. Ефективність ринку праці повинна бути збільшена для забезпечення адекватної відповідності існуючих працівників, а також вступу молодих працівників на ринки праці і створення нових робочих місць.

Перспективи розвитку подальшої співпраці спостерігаються у таких напрямках:

- нормативне співробітництво;
- спільні інтереси;
- вільне пересування працівників;
- політика ведення конкуренції;
- інтеграція ринків та ін.

Трансатлантичні відносини є необхідним координаційним центром за лідерство в новій глобальній системі. Тому варто зміцнювати і розширювати дану співпрацю в трансатлантичному співтоваристві, розв'язувати існуючі суперечки та непорозуміння, оскільки світова фінансова криза показала, що незважаючи на співпрацю ЄС та США існують проблеми, які прямо негативно впливають на дане співробітництво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гальчинський А. Європа і США – геополітичне суперництво / А. Гальчинський // Економіка України. – 2003. – №3. – С. 4-14.
2. Куропась І. Економічні союзи Європи і Америки. / І. Куропась // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaforeignaffairs.com/article.html?id=383>.
3. Філіпенко А.С., Рогач О.І., Шнирков О.І. Світова економіка: підручник. / А.С. Філіпенко, О.І. Рогач, Шнирков О.І. // Либідь. – 2002. – 582 с.
4. Флейчук М. І. Детінізація економіки та протидія корупції в моделі збалансованого соціально-економічного розвитку / М. І. Флейчук // Бізнес-Навігатор. Науково-виробничий журнал. – 2010. - № 2(19). – С. 53-68.
5. Шайда О.Є. Оптимізація ефективності зовнішньоторговельних операцій / О. Є. Шайда// Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Дні науки’2005”. Том 14. Математичні методи в економіці. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С. 95-97.
6. A U.S.-EU Free Trade Agreement: Far-Reaching Opportunities for U.S. Economic and Foreign Policy Interests with Technology-Intensive Manufacturing at Center Stage Policy Analysis | April 2013 By: Ernest H. Preeg, Ph.D., Senior Advisor for International Trade and Finance
7. Alice Serar, “Tackling Today's Complex Crises: EU-US Cooperation in Civilian Crisis Management,” Diplomacy Papers, 4/2011.
8. Baldwin D. Neorealism and neoliberalism: the contemporary debate. — New York: Columbia University Press, 1993. — 377 p.;
9. Babarinde O. Transatlantic Relations in the Global Arena // The US and the EU. Economic Relations in a World of Transition / Ed. by Norman Levine // Inst. For Intern. Policy Press // Univercity Press of America, Inc., Lanham, New-York-London. – P. 1 – 22.

10. Cox M. American power before and after 11 September: Dizzy with success? // Intern. affairs. – L., 2002. – Vol. 78, N 2.– P. 261–276.
11. Cooper, William H., EU-U.S. Economic Ties: Framework, Scope, and Magnitude, CRS Report RL3060. – P. 11 – 15, 2011.
12. Charles P. Kindleberger, 'International Public Goods without International Government,' American Economic Review, 76 (1986), 1-13;
13. Congressional Research Service with data from Global Insight (March 14, 2010, monthly forecast).
14. Congressional Research Service. Data and forecasts (August 15, 2011) by Global Insight.
15. Commission on Mutual Recognition in Securities Markets. Securities and Exchange Commission and EU Commission. Washington. February 2010.
16. EU trade relations with the United States. Facts, figures and latest developments. [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=USA-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Recent_developments.
17. EU-US trade [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/eu-us-trade/>.
18. U.S.-EU Trade and Economic Relations [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10931>.
19. USA-EU - international trade in goods statistics [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=USA-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Recent_developments.
20. USA-EU - international trade in goods statistics [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=USA-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Recent_developments.

21. Trade statistics [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://intracen.org/resources/data-and-analysis/trade-statistics>.
22. U.S. Trade with the European Union [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://www.bis.doc.gov/index.php/documents/technology-evaluation/ote-data-portal/3015-2021-statistical-analysis-of-u-s-trade-with-european-union-countries/file>.
23. U.S.-EU Trade Relations [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://sgp.fas.org/crs/row/R47095.pdf>.
24. Scazzieri L. A Troubled Partnership: The US and Europe in the Middle East. Center for European Reform Policy Brief. July 2019. URL: https://www.cer.eu/sites/default/files/pbrief_middle_east_10.7.19.pdf
25. Alcaro R., Dessi A. Last Line of Defence: A Strategy for Europe to Preserve the Iran Nuclear Deal. Istituto Affari Internazionali Research Paper. 2019. No 19. URL: <https://www.iai.it/sites/default/files/iaip1914.pdf>
26. Declaration by the High Representative on Behalf of the EU on the Golan Heights. 27.03.2019.
URL: https://eeas.europa.eu/delegations/peru/60277/declaration-high-representative-behalf-eu-golan-heights_en
27. France’s Macron «Deeply Regrets» Trump Decision to Withdraw US Troops from Syria. 23.12.2018. URL: <https://www.france24.com/en/20181223-france-chad-macron-withdraw-troops-syria-trump-terrorism-deby-military-sahel>
28. Full Text of Pompeo’s Statement on Settlements. 27.11.2019. URL: <https://www.timesofisrael.com/full-text-of-pompeos-statement-on-settlements/>
29. Geranmayer E. Europe’s New Gamble: Dispute Resolution and the Iran Nuclear Deal. The European Council on Foreign Relations Commentary. 15.01.2020. URL: https://www.ecfr.eu/article/commentary_europes_new_gamble_dispute_resolution_and_the_iran_nuclear_deal

30. Oppenheim B., Scazzieri L. The EU, the US and the Middle East Peace Process: Two-state Solution – or Dissolution? Center for European Reform Insight. 11.07.2019.
URL: https://www.cer.eu/sites/default/files/insight_BO_LS_11.7.19.pdf

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Огляд зарубіжної літератури

1. L. Scazzieri. A troubled partnership: The US and Europe in the Middle East. Centre for European reform. 2019.

Trump's policies towards the Middle East have led to a serious rift between the US and Europe. The EU and US are at loggerheads over Iran: Trump has withdrawn from the nuclear agreement and imposed tough economic sanctions, raising the risk of a military confrontation and prompting Iran to expand its nuclear programme. Even when US and EU policies are not directly at odds, Trump's erratic and unilateral policies have created challenges for the EU. His decision to withdraw US troops from Syria risks fuelling further conflict. In Libya, US disengagement has made European disunity worse, and Trump's apparent endorsement of Libyan commander Khalifa Haftar will lead to more violence and potentially a resumption of the migration crisis. Europeans should step up co-operation with the US where their interests are aligned, and try to steer US policy in a direction that is less damaging to European security. At the same time, Europeans should shake off their passivity towards the region. This will test the EU's ability to maintain unity, and require member-states to co-operate flexibly through coalitions of the willing.

2. Alcaro R., Dessi A. Last Line of Defence: A Strategy for Europe to Preserve the Iran Nuclear Deal. Istituto Affari Internazionali Research Paper. 2019. No 19.

One year since the US's unilateral withdrawal from the Joint Comprehensive Plan of Action, commonly known as the Iran nuclear deal, the EU–Iran relationship hangs in a balance. Europe's attempts at limiting the impact of renewed US sanctions have thus far had negligible results. Iran has taken note and scaled back compliance with its nuclear obligations. Not all is lost, however. Europe has a limited window of opportunity to prevent the end of the deal, which would severely harm the non-proliferation regime and Middle Eastern stability. Europe should delegitimise a policy of regime change or destabilisation, facilitate EU–Iran trade, increase assistance to ordinary Iranians, fight against US extra-territorial sanctions, and wage a sustained diplomatic campaign in favour of the JCPOA in Tehran and Washington.

3. France's Macron «Deeply Regrets» Trump Decision to Withdraw US Troops from Syria. 23.12.2018.

French President Emmanuel Macron held a press conference with the Chadian President Idriss Déby in the capital N'Djamena on Sunday, where he spoke about Syria and military operations in the Sahel.

During the joint news conference, Macron reiterated that France would continue to provide military support to Chad in the fight against jihadist groups in the region. The only forces fighting against terrorism in the Sahel region are the French forces. The double press conference took place after Macron visited French soldiers stationed in Kosséi air base near N'Djamena. The troops are based there as part of Operation Barkhane, a four-year military campaign to oust Islamic jihadists in Burkina Faso, Chad, Mali, Mauritania and Niger.

4. Geranmayer E. Europe's New Gamble: Dispute Resolution and the Iran Nuclear Deal. The European Council on Foreign Relations Commentary. 15.01.2020.

France, Germany, and the United Kingdom (the E3) initiated a new and uncertain phase in the Iran nuclear deal this week by triggering its Dispute Resolution Mechanism (DRM). They did so in response to Iran's expansion of its nuclear programme, following the reimposition of crippling US sanctions on the country. This is an assertive move by the E3, but it is also a gamble that could save or sink the agreement. The E3 will have to manage the process very carefully if they intend not to "add a nuclear proliferation crisis to the current escalation threatening the whole region", as they stated in their announcement on the decision.

5. Oppenheim B., Scazzieri L. The EU, the US and the Middle East Peace Process: Two-state Solution – or Dissolution? Center for European Reform Insight. 11.07.2019.

For two and half years, Donald Trump has been promising a 'deal of the century' to solve the Israel-Palestine question. Such a comprehensive plan may never see the light of day. But at an 'economic workshop' in Bahrain on June 25th-26th, Trump's son-in-law Jared Kushner unveiled the economic component of the peace plan. The proposals aim to open the West Bank and Gaza to regional and global markets, developing the Palestinian economy and that of neighbouring countries. The US administration claims that within ten years this strategy would double Palestinian GDP. On the face of it, helping to grow the Palestinian economy may seem like a good idea. However, Kushner's plan is unlikely to gain much traction. Crucially, neither the Israeli government nor the Palestinian Authority (PA) were represented at the workshop. And the EU as well as neighbouring states such as Egypt and Jordan only sent low-level delegations. The administration is vague about where the money would come from: a US official said governments and private investors in the Gulf, Europe and Asia might finance the plan. But few will be willing to put their money into what looks like a half-hearted and risky venture.

6. J. Thompson. US-EU relations: back on track, but for how long? Foundation for European progressive studies. 2023.

In recent months, the transatlantic relationship has reached a constructive equilibrium. Both the EU and the US have taken concrete steps to bolster the multilateral order and combat illiberal forces at home.

But progressives on both sides of the Atlantic should be realistic about the daunting challenges that lay ahead, and European policymakers should plan for worst-case scenarios. EU-US relations got off to a rough start after Joe Biden's election in 2020. The rapid and ill-planned withdrawal of US forces from Afghanistan in August 2021, the announcement of the AUKUS security pact the following month, and protectionist measures such as the 2022 Inflation Reduction Act understandably left many Europeans wondering whether Biden would represent a significant improvement over his predecessor, Donald Trump.

7. S. Blockmans. EU-US Relations: Reinventing the Transatlantic Agenda. The New Transatlantic Partnership. Vol. 56. 2021.

President Donald Trump's unabashed unilateralism has hurt EU-US relations. He has called the European Union a "foe" and "worse than China, just smaller". He celebrated Brexit and has encouraged other member states to leave the bloc. He has bullied democratic leaders such as Angela Merkel and embraced autocrats like Viktor Orbán. The latter has not helped the EU institutions in their search for supranational mechanisms to enforce compliance with rule of law conditions for membership. Not only did the 45th President of the United States refuse to re-engage with the transatlantic trade and investment partnership (TTIP) agenda, which Barack Obama abandoned, but he also imposed "national security" tariffs on steel and aluminium imports from European allies and threatened that more might follow.¹ He also subjected European businesses to American extra-territorial jurisdiction more enthusiastically than any of his predecessors, in particular over his withdrawal of the US from the Iran nuclear deal.

8. T. Picula. EU-US relations: key to geopolitical stability. Social Europe. 2023.

In an era marked by geopolitical shifts and crises, the enduring significance of transatlantic unity between the European Union and the United States is more critical than ever. The recent report on EU-US relations to the European Parliament from its Foreign Affairs Committee (for which I was rapporteur), to be debated in plenary today, is a timely reminder. As the world grapples with multifaceted challenges, the report not only underscores our shared values and interests but also charts a course for deepening this vital partnership in pursuit of global stability and prosperity. Its central thesis is that the EU and the US must commit to a strengthened partnership rooted in leadership, responsibility and multilateralism. This is essential for tackling global challenges that threaten our common values, security and economic wellbeing.

9. M. Niewiadomski, A. Niemczyk, F. dos Santos Pereira, M. Surowka. Transatlantic relations between the US and the EU in the second and third decades of the 21st century - main challenges. Sustainable Business International Journal. Vol. 1. 2024.

For seven decades the transatlantic partnership was a key element of the international order after World War II. Its existence was conditioned by the involvement of the USA and Europe in striving for the socio-economic development of both regions. However, political changes, such as the growing power of

China and the conflict between the European Union and Russia, lead to further evolution of the partnership. Therefore, the main aim of the study is to analyze the challenges and transformations in transatlantic relations, with particular emphasis on economic and energy aspects. This analysis mainly concerns the period of the second and third decades of the 21st century and was performed using the descriptive method. The research carried out shows that the US and EU economies are closely interconnected, although they compete with each other. Despite this phenomenon, the authors of the study noticed that transatlantic relations were stabilizing. The EU and the US quickly repaired their relations. Nevertheless, there are indications that the lack of balanced development of the EU threatens its position as an equal trading partner for the US. To prevent this, the European Union should strengthen the socio-economic development of problem regions.

10. J.J. Carafano. Europe could be the biggest strain on transatlantic relations. 2023.

Relations between the United States and the European Union are bound to evolve in the years ahead. Whether they further align or are stressed by greater tensions will depend on different political outcomes that could emerge in the future, rather than on external pressures caused by antagonism from Russia and China.

Анотація

Самофалова К.С. Економічне співробітництво США з країнами ЄС в умовах глобальної інтеграції

Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю «Міжнародна економіка»

Бакалаврська робота присвячена дослідженню зовнішньоекономічної співпраці між США та країнами ЄС та вивченню основних етапів розвитку їхніх відносин та пошуку способів покращення їхньої взаємодії.

В роботі розрита сутність міжнародних відносин на наддержавному рівні, проаналізовано основні перепони, які існують у взаємодії між цими двома сторонами та надано рекомендації для їх вирішення.

Ключові слова: геополітика, міжнародні відносини, міжнародна торгівля, інвестиції, міжнародна співпраця, торгівельний конфлікт.

Annotation

Samofalova K.S. Economic cooperation of the USA with EU countries in the conditions of global integration

Qualifying bachelor's work in the specialty "International Economy"

The bachelor's thesis is devoted to the study of foreign economic cooperation between the USA and the EU countries and the study of the main stages of the development of their relations and the search for ways to improve their interaction.

The work explores the essence of international relations at the supranational level, analyzes the main obstacles that exist in the interaction between these two parties, and provides recommendations for their resolution.

Key words: geopolitics, international relations, international trade, investments, international cooperation, trade conflict.

Ім'я користувача:
Міжнародного обліку та аудит Гавриловський Олек...

ID перевірки:
1016230436

Дата перевірки:
06.05.2024 11:00:37 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
06.05.2024 11:03:22 EEST

ID користувача:
100005725

Назва документа: Самофалова Каріна Сергіївна

Кількість сторінок: 55 Кількість слів: 11073 Кількість символів: 82501 Розмір файлу: 249.87 KB ID файлу: 1016010361

35.3% Схожість

Найбільша схожість: 7.88% з Інтернет-джерелом (<https://studfile.net/preview/8130002/page:2>)

33.8% Джерела з Інтернету

208

Сторінка 57

7.17% Джерела з Бібліотеки

331

Сторінка 60

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел